

PLAN VAN AANPAK
(incl. beheersplan)

Planstudie

*Dijkverbetering Lekdijk
Nieuw Lekkerland – Groot Ammers
dijkring 16*

Status: definitief d.d. 27-1-2009

Akkoord opdrachtgever J. Bakker	Datum:	Plaats:
Namens Waterschap Rivierenland		

Datum

27-1-2009

Adresgegevens

Waterschap Rivierenland

De Blomboogerd 1

Postbus 599

4000 AN TIEL

Telefoon 0344-649090

Fax 0344-649099

www.waterschaprivierenland.nl

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	DOEL VAN HET PLAN VAN AANPAK	6
1.3	OVERZICHT PLANGEBIED EN GEBIEDSKENMERKEN	6
1.4	LEESWIJZER	8
2	PROJECTDEFINITIE	9
2.1	ACHTERGROND	9
2.2	DOELSTELLINGEN	9
2.3	UITGANGSPUNTEN	10
2.4	RESULTATEN	10
2.5	EISEN EN RANDVOORWAARDEN	11
2.6	SCOPE	12
3	PROJECTREALISATIE	13
3.1	PROJECTFASERING	13
3.2	ACTIVITEITEN EN PRODUCTEN	14
3.2.1	Opstellen plan van aanpak incl. beheersplan (A1)	14
3.2.2	Opstellen communicatieplan (B1)	14
3.2.3	Verkenning dijkversterkingsmogelijkheden (B2)	15
3.2.4	Uitwerking kansrijke dijkversterkingsmogelijkheden (B3)	15
3.2.5	Ontwerpuitgangspunten voor dijkversterking (B5)	16
3.2.6	Grondmechanisch en geohydrologisch onderzoek (B6)	17
3.2.7	Onderzoek natuurwaarden (B7)	17
3.2.8	Archeologisch onderzoek (B8)	17
3.2.9	Onderzoek landschap en cultuurhistorie (Ruimtelijk Kwaliteitskader) (B9)	18
3.2.10	Verkeerstechnisch onderzoek (B10)	18
3.2.11	Onderzoek explosieven (B11)	19
3.2.12	Onderzoek kabels en leidingen (B12)	19
3.2.13	Inventarisatie plannen van derden (B13)	19
3.2.14	Opstellen verwervingsplan onroerende zaken (B14)	20
3.2.15	Opstellen startnotitie MER (B16)	20
3.2.16	Opstellen Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (C1)	21
3.2.17	Programma van eisen/vastleggen randvoorwaarden/uitgangspunten voor het ontwerp (C2)	21
3.2.18	Opstellen en vaststellen projectnota/MER en voorkeursalternatief (C3)	21
3.2.19	Opstellen en vaststellen dijkversterkingsplan (incl. SSK-kostenraming 15%, Plan voor beheer en Onderhoud en Grondverwervingskaart) (C4)	23
3.2.20	Aanvragen en verkrijgen benodigde vergunningen (C6)	24
3.2.21	Opstellen planning, raming en te volgen procedures realisatiefase	24
3.2.22	Het doen van (eventuele) anticiperende grondaankopen	25
3.3	PROCEDURE DIJKVERBETERING	25
3.4	PLANNING	27
3.5	KOSTEN	27
4	PROJECTOPZET	29
4.1	ORGANISATORISCHE VERANKERING	29
4.2	PROJECTORGANISATIE	30
4.3	ONTWERP- EN BESLUITVORMINGSPROCES	31
4.4	SPEELVELD EN SPELERS	32
4.4.1	Omgevingsscan incl. betrokken actoren	32
4.4.2	Samenhang met andere projecten	36
4.4.3	Marktbenadering	36

4.5	COMMUNICATIE	37
4.5.1	Inleiding	37
4.5.2	Planmatige communicatie	37
4.5.3	Organisatie van communicatie en financiën	38
5	PROJECTBEHEERSING	39
5.1	BEHEERSVISIE	39
5.2	BEHEERSASPECTEN EN -INSTRUMENTEN	40
5.2.1	Scope	40
5.2.2	Planning	40
5.2.3	Geld	41
5.2.4	Risico's	41
5.2.5	Kwaliteit	42
5.2.6	Informatie	43

I= initiatieffase, D=Definitiefase, O=Ontwerpfase, A=Afrondingsfase

Bijlagen

1. Gebiedskaart
2. Planning
3. Beheersplan
4. Projectrisico's
5. Toelichting procedure dijkverbetering/MER
6. Gebruikte afkortingen en begrippenlijst

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In 1984 heeft in Streefkerk een grote afschuiving plaatsgevonden van de primaire waterkering. Ook enkele op het binnenmaaienveld aanwezige woningen werden hierbij opzij geschoven. De oorzaak van deze afschuiving was een tot dan toe niet onderkend bezwijkmechanisme: het opdrijven van het binnenmaaienveld.

Op plaatsen met een dik veenpakket met een licht gewicht kan de opwaartse druk zo groot worden dat het binnenmaaienveld wordt opgetild. Hierdoor verliest de waterkering aan stabiliteit en kan een afschuiving met opschuiving van het binnenmaaienveld plaatsvinden.

Al snel werd duidelijk dat op het gehele dijkvak tussen Nieuw-Lekkerland en Groot Ammers opdrijven een risico vormt. Door de vele toen nog op stapel staande dijkversterkingen en de vragen rond het bezwijkmechanisme is het oplossen van dit probleem uitgesteld.

Bij de eerste veiligheidstoets van de waterkering in 2002 is over het dijkvak geen oordeel gegeven. Nader onderzoek zou duidelijk moeten maken of het in hoeverre versterking nodig was. In 2005 is gestart met een grensverleggend onderzoek. Hierbij werd onderzocht of het toelaten van grotere vervorming ertoe zou kunnen leiden dat delen van het dijkvak zouden kunnen goedgekeurd.

Het grensverleggende onderzoek heeft voor de Lekdijk niet het gehoopte resultaat opgeleverd. Naar de huidige inzichten voldoet het dijkvak niet aan de eisen. Bij de tweede veiligheidstoetsing is het dijkvak dan ook afgekeurd.

Vervolgens heeft aanmelding plaatsgevonden voor het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Hier staat dijkversterkingstraject geregistreerd onder projectnummer W2-055.

Op 19 maart 2008 heeft de ondertekening plaatsgevonden van de intentieverklaring Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het doel is dat de beoogde veiligheid uiterlijk in 2015 wordt bereikt. Deze intentieverklaring is ondertekend door de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en de dijkgraaf van Waterschap Rivierenland.

De totale lengte van het dijkvak bedraagt 17,6 kilometer. Hiervan moet circa 11 kilometer worden versterkt. Bij de kostenraming is ervan uitgegaan dat de totale lengte moet worden versterkt. Bij een prijs van 10 miljoen euro per kilometer bedragen de kosten in totaal 175 miljoen euro.

1.2 DOEL VAN HET PLAN VAN AANPAK

Het doel van het plan van aanpak is het inzichtelijk maken hoe het project wordt gerealiseerd en beheerst. Meer specifiek geeft het plan van aanpak aan langs welke weg, op welke wijze, door wie, op wiens initiatief, met welk budget en onder wiens verantwoordelijkheid de planstudie wordt verricht.

Daarnaast is het doel van het plan van aanpak het verkrijgen van instemming over de aanpak van het project door het bestuur van het waterschap. Uiteindelijk resulteert de uitvoering van dit plan van aanpak in een aantal beslisdocumenten op basis waarvan het bestuur van Waterschap Rivierenland het besluit over het dijkverbeteringsplan kan nemen. Ook dient het plan van aanpak om aan het programmabureau HWBP van Rijkswaterstaat inzicht te geven over de aanpak van het project.

1.3 OVERZICHT PLANGEBIED EN GEBIEDSKENMERKEN

Het plangebied begint in Kinderdijk (gemeente Nieuw-Lekkerland) bij dijkpaal 159 (rivier kmr 987.5) tot aan het autoveer Gelkenes-Schoonhoven (gemeente Liesveld) bij dijkpaal 246 (rivier kmr 971). De totale lengte bedraagt 17,6 kilometer. Hiervan moet circa 11 kilometer worden versterkt.

De te versterken dijk ligt langs de rivier de Lek in het noordwesten van de dijkkring 16, het gebied van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.

De polder maakt deel uit van het groene hart en is een karakteristiek veenweidegebied. Langs de dijk liggen enkele dorpskernen die in vanuit de dijk in richting van de polder zijn uitgegroeid. De dijk vormt vanouds de (oorspronkelijk enige) ontsluitingsweg. Langs en op de dijk is een zeer gevarieerde lintbebouwing aanwezig. Oude historische panden en boerderijen worden afgewisseld met moderne bebouwing. Sommige panden, veelal bij de dorpskernen staan hoog aan de dijk; de meeste staan dicht bij de teen buiten het dijkprofiel. Op de schaars aanwezig buitendijkse gronden komt industrie voor.

Rivier de Lek is één van de Rijntakken; ongeveer 2/9 deel van de afvoer van de Rijn wordt via de Lek afgevoerd. Naast de afvoer van de rivier speelt hier ook de invloed van

de zee. De getijdewerking is duidelijk aanwezig; het verschil tussen eb en vloed bedraagt ongeveer 1 meter. De rivier ligt ingeklemd tussen de dijken; er zijn nauwelijks uiterwaarden aanwezig. Alleen bij Groot Ammers ligt de buitendijkse polder de Nes.

De ondergrond bestaat uit een afwisselend holoceen pakket van bestaande uit veen en kleilagen. Dit pakket is tussen de 10 en 15 meter dik. Er is sprake van een continue daling van de bodem door klink van het slappe pakket; deze bodemdaling loopt op sommige plaatsen op tot wel 1 cm per jaar.

Het dijkvak is in de tachtiger jaren van de vorige eeuw in het kader van de Deltawet versterkt. Bij deze versterking is op vele plaatsen een parallel dijk aangelegd waardoor de binnendijkse infrastructuur veelal ongemoeid kon blijven. De parallel dijk wordt voor de beleving van rivier en landschap als negatief ervaren. Er is daarom een wens om bij de komende versterking de rijweg weer op de kruin van de dijk te leggen.

In de dorpskernen van Nieuw-Lekkerland en Groot Ammers heeft bij de vorige versterking een dijkverlegging over de buitendijkse gronden plaatsgevonden. Door de betere en hogere grondslag langs deze verlegde dijken hoeven deze kernen niet te worden versterkt.

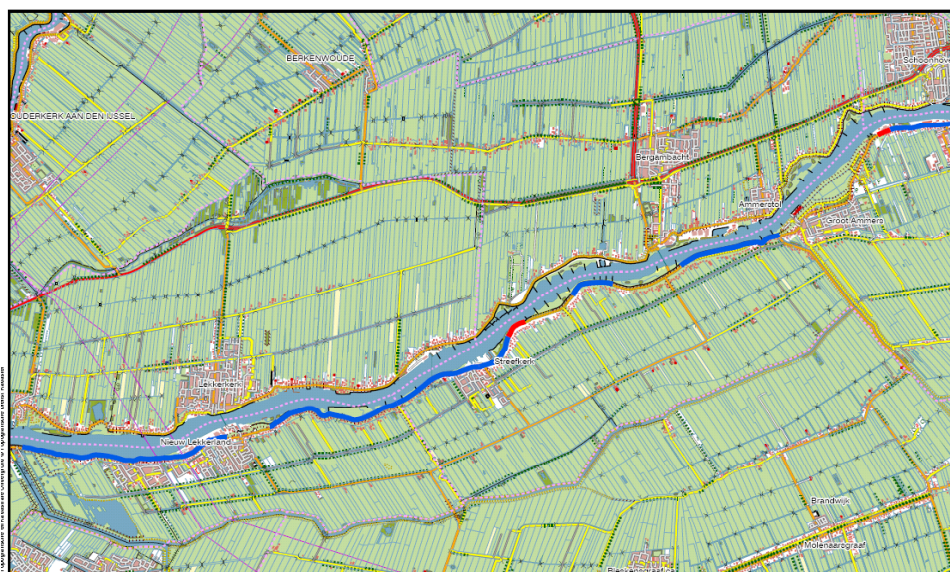
De Maeslantkering in de Nieuwe Waterweg geeft een verlaging van de maatgevende hoogwaterstand. Een deel van de dijken zijn aangelegd voordat sprake was van deze stormvloedkering. Deze dijken zijn in het algemeen nu nog hoog genoeg.

Afspraak is dat de rivierafvoer via de Nederrijn en Lek wordt begrensd op de huidige maatgevende afvoer. Bij hogere maatgevende afvoeren wordt de afvoerverdeling bij splitsingspunten (Pannerdenschekop en IJsselkop) aangepast zodat de Nederrijn en Lek niet zwaarder worden belast.

Voor de toekomst moet voor dit benedenstroomse gebied wel gerekend worden met een stijging van de hoogwaterstanden door de doorwerking van de zeespiegelstijging. Dit betekent dat de maatgevende peilen zullen blijven stijgen. Uitbreidbaarheid vormt daarom een belangrijk onderdeel van het dijkversterkingsplan.

Door de aanwezige binnendijkse lintbebouwing en de slappe zettingsgevoelige ondergrond is een versterking van de waterkering niet eenvoudig. Er zal een keuze moeten worden gemaakt tussen sloop van woningen, rivierwaartse versterking of het toepassen van harde constructies.

Locatie plangebied

(Grote kaart: zie bijlage 1)

1.4 LEESWIJZER

In dit plan van aanpak (inclusief beheersplan) wordt beschreven hoe de fase van planvorming wordt gerealiseerd. Dit plan van aanpak omvat:

- a. De projectdefinitie (Hoofdstuk 2), waarin de context, doelstellingen, uitgangspunten en afbakening van het project Dijkverbetering Nieuw-Lekkerland Groot Ammers wordt beschreven
- b. De projectrealisatie (Hoofdstuk 3), waarin een beschrijving van de uit te voeren activiteiten en de producten die daaruit voortkomen, de planning en de kosten van de activiteiten worden uiteengezet
- c. De projectopzet (Hoofdstuk 4), waarin het speelveld, de organisatie, de communicatie en de samenhang met andere projecten worden toegelicht
- d. De projectbeheersing (Hoofdstuk 5), waarin de wijze van projectbeheersing en de kwaliteitsborging van de uitvoering en de organisatie van de projectopdracht wordt toegelicht. Het beheersplan is opgenomen in bijlage 3.

2 PROJECTDEFINITIE

De planstudie heeft betrekking op de dijkverbetering van de zuidelijke Lekdijk tussen Nieuw-Lekkerland en Groot Ammers.

2.1 ACHTERGROND

Bij de 2^e ronde toetsing primaire waterkeringen (2006) aan de veiligheidsnorm heeft het dijktraject Nieuw-Lekkerland – Groot Ammers (dp. 159 t/m 246) de score 'onvoldoende' gekregen. Het dijktraject voldoet niet aan de veiligheidsnorm omdat de binnenwaartse stabiliteit bij opdrijven onvoldoende is.

Na een eerste beoordeling van het dijktraject is een geavanceerde toets uitgevoerd. Slechts een geringe lengte is goedgekeurd.

Door middel van een zogenaamd 'grensverleggend onderzoek' wordt nagegaan in hoeverre aanpassing van de rekenregels van de geavanceerde toets alsnog tot verbetering van de toetsresultaten kan leiden. Hierbij wordt nagegaan in hoeverre de overstap van de huidige systematiek naar een systematiek op basis van vervorming alsnog tot goedkeuring van vakken zou kunnen leiden. Hoewel het onderzoek nog niet is afgerond is duidelijk dit niet leidt tot het gewenste resultaat. Daarom gaat het waterschap nu over tot verbetering van de waterkering.

De te nemen maatregel is vanwege de slappe grondslag en de aanwezige infrastructuur met dijkbebouwing naar verwachting zeer ingrijpend. Eén van de oplossingen bestaat uit het aanbrengen van een binnendijkse aanberming. Ter plaatse van de aanwezige panden is er een keuze tussen: sloop, verplaatsen of een afschermconstructie (bijv. damwand of een inside-oplossing).

2.2 DOELSTELLINGEN

Doel dijkverbetering Nieuw-Lekkerland - Groot Ammers

- Het op ontwerpsterkte brengen van de waterkering zodat deze gedurende de gekozen planperiode voldoet aan de ontwerp randvoorwaarden.
- Behoud en zo mogelijk verbetering van de Ruimtelijke Kwaliteit in het plangebied (inpassing).

Het waarborgen van voldoende veiligheid geldt als hoofddoelstelling. De kosten hiervan met alle voorzieningen voor een redelijk inpassing worden geheel door de rijksoverheid gesubsidieerd. Voor eventuele maatregelen voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en plannen van derden moet elders financiering worden gevonden.

Een bijzondere situatie is ontstaan doordat de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier overlap vertoont met het onderhavige project. In Streefkerk (bij de jachthaven) is ook een vak als te versterken in de PKB aangewezen. Dit geldt ook voor de oostelijke begrenzing bij het autoveer Gelkenes-Schoonhoven. Een voorstel zal worden uitgewerkt.

2.3 UITGANGSPUNTEN

Voor het project zijn de volgende uitgangspunten van toepassing:

- Ten aanzien van de uitvoering van het project:
 - Projectuitvoering in op basis van gecontroleerd vertrouwen
 - Projectbeheersing en risicobeheersing op grond van Basismodel Beheersing Grote Projecten (BBGP)
 - Werkwijze en besluitvorming volgens bestaande procedures
 - Toetsing door programmabureau HWBP
- Ten aanzien van inhoudelijke (ontwerp)aspecten:
 - Visie en beleidsplan van het Waterschap Rivierenland voor het ontwerpen van waterkeringen, thans in voorbereiding en gereed eind 2008
 - Hydraulische randvoorwaarden 2006
 - Extra rivierafvoer boven de 16.000 m³/s bij Lobith wordt niet afgevoerd via Neder-Rijn/Lek
 - Doorwerking van de zeespiegelstijging voor de gekozen planperiode
 - In het ontwerp wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden, zodat het uitgevoerde ontwerp tijdens de planperiode/levensduur blijft functioneren
- Ten aanzien van overige zaken:
 - Nadeelcompensatieregeling van Waterschap Rivierenland (13 april 2007, in werking getreden op 4 mei 2007)
 - Het huidige wettelijk kader en procedures. Naar verwachting in 2009 resp. 2010 worden de Waterwet en de WABO van kracht, waardoor de te doorlopen procedures zullen veranderen (Overgangsrecht zal in werking treden, waardoor risico's voor de planstudie naar verwachting beperkt zullen blijven)

2.4 RESULTATEN

Het eindresultaat van het project/planstudie bestaat uit de volgende onderdelen/documenten:

- Bepalen begrenzing van het te versterken deel
- Vooronderzoek en omgevingsanalyse
- Ruimtelijk kwaliteitskader
- Verwervingsplan onroerende zaken
- Startnotitie MER
- Programma van Eisen en Wensen
- Projectnota/MER en voorkeursalternatief
- Dijkverbeteringsplan (incl. grondverwervingskaart)
- Vereiste vergunningaanvragen
- Planning, raming en te volgen procedures realisatiefase
- Grondaankopen
- Uitvoeringsplan (bestek)
- Revisie
- Evaluatie MER

2.5 EISEN EN RANDVOORWAARDEN

De randvoorwaarden voor de planstudie zijn ten aanzien van:

- **het ontwerp van de maatregel:**
 - i. Ten aanzien van de doelstellingen geldt het volgende:
 - a. Bescherming tegen overstromingen (Uitgangspunt zijn de Hydraulische Randvoorwaarden 2006. Ontwerp conform Leidraad Rivieren, waarbij extra aandacht aan robuustheid wordt geschonken wegens toekomstige wijziging van de veiligheidsnormering
 - b. Behoud en zo mogelijk verbetering Ruimtelijke Kwaliteit conform Ruimtelijk Kwaliteitskader
 - ii. het dijkversterkingsplan bevat:
 - a. motivering keuze ontwerp van de maatregel (veiligheid in orde, maximale Ruimtelijke Kwaliteit en minimale kosten)
 - b. een plan met waterstaatkundige werken en inpassing omgeving, ligging, infrastructuur en maatregelen van landschappelijke, landbouwkundige en ecologische aard
 - c. een berekening van de meerkosten van het ontwerp als dit robuuster is dan het rijk wil financieren.
 - d. ontwerp en noodzakelijke waterhuishoudkundige aanpassingen
 - e. raming realisatiekosten (SSK 15%)
 - f. grondstromenplan
 - g. een plan voor gebruik, beheer en onderhoud inclusief gekapitaliseerde kosten voor beheer en onderhoud
 - h. mitigerende en compenserende maatregelen
 - i. risico's en beheersing ervan tijdens de uitvoering van de maatregel
 - j. beschrijving procedures (publiekrechtelijk en privaatrechtelijk)
 - k. de planning (PPI) van de realisatie
- **uitvoering:**
 - i. Voor de uitvoering wordt een uitvoeringsplan op de markt gezet. Uitvoering vindt plaats door een aannemersbedrijf.
 - ii. Nader wordt nog afgewogen op welke contractvorm zal plaatsvinden.
- **tijd (planning):**
 - i. planning is gericht op een uitvoeringsperiode 2013-2015; Eind 2015 is de vereiste veiligheid op orde. Vanwege het zettingsgevoelige gebied zal de eindafwerking (asfalt deklagen etc.) na 2015 plaatsvinden.
- **geld:** het geraamde budget voor de realisatie van de maatregel is € 175.000.000,= (prijsspeil 1 januari 2007 incl. onvoorzien en 19 % BTW); voor de planstudie € 23.000.000,= en voor de uitvoering € 152.000.000,=

Aanvullend zijn er nog de volgende randvoorwaarden voor een adequate uitvoering van de planstudie:

- Er zijn voldoende financiële middelen op tijd beschikbaar
- Er bestaat een goede en tijdige communicatie met het programmabureau HWBP
- Er bestaat duidelijkheid en overeenstemming over de toetsings- en ontwerputgangspunten
- Er bestaat een goede afstemming met de Commissie MER

2.6 SCOPE

"Scope" is een term waarmee de aard, omvang en beperkingen van een project worden aangeduid. Met de scope wordt bepaald wat het project wel en niet is en wat het project wel en niet moet bewerkstelligen.

De scope is daarmee de definitie van de werkzaamheden die moeten worden verricht om uiteindelijk het projectresultaat op te kunnen leveren.

Het vaststellen van de scope is gelijk aan het beantwoorden van de vraag "wat hoort bij het project en wat niet?"

Om een goed projectresultaat te boeken moeten de doorlooptijd, de kosten en de kwaliteit worden beheerst. Daarvoor moet dus ook de scope worden beheerst.

De in dit plan van aanpak genoemde te versterken dijkvakken behoren tot de scope. Planuitwerking kan nog leiden tot een beperkte begrenzing van de dijkvakken; dit valt binnen de scope van het project.

De volgende zaken/effecten vallen buiten de scope:

- Versterking van niet genoemde dijkvakken
- Wijzigingen in ontwerpuitgangspunten tijdens de planstudiefase
- Ruimtelijke maatregelen anders dan ter compensatie van natuur en/of landschap
- Projecten van derden

Opgemerkt wordt dat, waar dit zinvol is, kan worden besloten om projecten van derden in het dit project te integreren. In dat geval is sprake van een scopewijziging.

3 PROJECTREALISATIE

3.1 PROJECTFASERING

In het project worden de volgende fasen met de volgende activiteiten onderscheiden:

- A. Initiatieffase
 - 1. Opstellen plan van aanpak (incl. beheersplan)
- B. Definitiefase
 - 1. Opstellen communicatieplan
 - 2. Verkenning dijkversterkingsmogelijkheden
 - 3. Uitwerking kansrijke dijkversterkingsmogelijkheden
 - 4. Voorstel preventieve maatregelen
 - 5. *Informeel contactmoment HWBP*
 - 6. Ontwerpuitgangspunten voor dijkversterking
 - 7. Grondmechanisch en geohydrologisch onderzoek
 - 8. Onderzoek natuurwaarden
 - 9. Archeologisch onderzoek
 - 10. Onderzoek landschap en cultuurhistorie (Ruimtelijk Kwaliteitskader)
 - 11. Verkeertechnisch onderzoek
 - 12. Onderzoek explosieven
 - 13. Onderzoek kabels en leidingen
 - 14. Inventarisatie plannen van derden
 - 15. Opstellen verwervingsplan onroerende zaken
 - 16. *1ste formele contactmoment met HWBP*
 - 17. Opstellen Startnotitie MER
- C. Ontwerpfase
 - 1. Opstellen Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)
 - 2. Programma van Eisen en Wensen/vastleggen randvoorwaarden/uitgangspunten voor het ontwerp
 - 3. Opstellen Projectnota/MER en voorkeursalternatief
 - 4. Opstellen dijkversterkingsplan (incl. PPI-planning, SSK-kostenraming 15%, Plan voor Beheer en Onderhoud en Grondverwervingskaart)
 - 5. *Subsidieaanvraag HWBP*
 - 6. Aanvragen en verkrijgen benodigde vergunningen
- D. Uitvoeringsfase
 - 1. Grondaankopen en onteigening
 - 2. Opstellen uitvoeringsplan (bestek)
 - 3. Aanbesteding
 - 4. Uitvoering
- E. Afrondingsfase
 - 1. Afwikkeling eventuele schade
 - 2. Revisie
 - 3. Evaluatie MER

3.2 ACTIVITEITEN EN PRODUCTEN

In deze paragraaf worden de in paragraaf 3.1 genoemde activiteiten nader toegelicht en gekoppeld aan producten aan de hand van de volgende vragen:

- Waar bestaat de activiteit uit;
- Waarom wordt de activiteit uitgevoerd;
- Hoe wordt de activiteit uitgevoerd;
- Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij.

3.2.1 Opstellen plan van aanpak incl. beheersplan (A1)

Waar bestaat de activiteit uit

Vastleggen van projectdefinitie, projectrealisatie, projectopzet en projectbeheersing in de vorm van een plan van aanpak. In een afzonderlijk hoofdstuk wordt een beheersplan opgenomen.

Waarom is de activiteit relevant

Het plan van aanpak vormt de basis voor overeenstemming met de opdrachtgever met betrekking tot wijze van uitvoering van de planstudie en het beschikbaar stellen van de benodigde financiële middelen aan de opdrachtnemer. Daarnaast dient het plan van aanpak om alle betrokkenen te informeren over de projectaanpak en het project beheersbaar te maken door vooraf zaken vast te leggen en af te spreken.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Het plan wordt opgesteld op basis van de uitgangspunten, werkwijze en beleid van Waterschap Rivierenland en op basis van gesprekken met deskundigen.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een plan, waarin de uit te voeren werkzaamheden en de aspecten scope, tijd, geld, kwaliteit en risico's alsmede de beheersing van deze aspecten worden behandeld. Bij het opstellen van het plan is gebruik gemaakt van eerder opgestelde plannen van aanpak voor projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier.

3.2.2 Opstellen communicatieplan (B1)

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een plan waarin wordt uitgewerkt op welke wijze en hoe vaak over de plannen met de omgeving wordt gecommuniceerd.

Waarom is de activiteit relevant

Zoals in hoofdstuk 4.5 is het belang van een goede communicatie aangegeven. Het te versterken dijkvak is dicht bebouwd met woningen en bedrijfsgebouwen. Een goede communicatie moet bijdragen aan het verkrijgen van draagvlak voor de ingrijpende maatregelen die veelal nabij de panden moet worden gerealiseerd.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Het plan wordt opgesteld door de cluster Communicatie van het waterschap in nauw overleg met de projectleider. Het plan wordt voorgelegd aan de projectgroep, de stuurgroep en bestuurlijk vastgesteld.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Het resultaat is een plan waarin staat aangegeven hoe met de omgeving wordt gecommuniceerd, welke middelen hierbij worden ingezet (inloop en voorlichtingsavonden, internet etc) en op welke momenten communicatie plaatsvindt.

3.2.3 Verkenning dijkversterkingsmogelijkheden (B2)

Waar bestaat de activiteit uit

Probleem van de te versterken waterkering is het opdrijven van het binnenmaaiveld bij hoogwater. Een voor de hand liggende oplossing is het aanbrengen van een brede en dikke binnenberm (dikte tot 3 meter, breedte tot circa 40 meter). Langs de dijk staat in deze zone veel bebouwing (woningen en bedrijven). Er wordt voor een proefvak een verkenning uitgevoerd naar mogelijke vormen van dijkversterking. Hierbij is de opzet om met name minder voor de hand liggende innovatieve oplossingen te beschouwen.

Waarom is de activiteit relevant

Met het onderzoek wordt beoogd een beeld te krijgen van minder voor de hand liggende oplossingen om de dijk te versterken.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Het onderzoek wordt door een afzonderlijke werkgroep begeleid. Bij het onderzoek worden enkele specialistische bureaus betrokken. Ook wordt aandacht besteed aan landschap en architectuur/stedenbouw.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Het resultaat bestaat uit een beschrijving van de verschillende mogelijkheden, de voor- en nadelen, indicatie van de uitvoeringskosten.

3.2.4 Uitwerking kansrijke dijkversterkingsmogelijkheden (B3)

Waar bestaat de activiteit uit

De meest kansrijke oplossingen om de dijk te versterken (resultaat B2) worden nader uitgewerkt. Hierbij gaat het om de vraag of de oplossingen daadwerkelijk uitvoerbaar zijn. Tevens wordt gekeken naar de toepasbaarheid van innovatieve

dijkversterkingsmogelijkheden. De oplossingen worden voor een proefvak verder uitgewerkt. Als er een kansrijke oplossing is die mogelijk op grote schaal wordt toegepast, zal worden overwogen om de oplossing in een proefvak daadwerkelijk uit te voeren.

Waarom is de activiteit relevant

Van groot belang is te weten welke alternatieven voor dijkversterking uitvoerbaar zijn. Juist in een omgeving met veel bebouwing en een slappe ondergrond is het van groot belang om zeker te zijn over de uitvoerbaarheid en kwaliteit van de kansrijke oplossingen

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Het onderzoek wordt door een afzonderlijke werkgroep begeleid. Bij het onderzoek worden enkele specialistische bureaus betrokken.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Het resultaat bestaat uit een gedetailleerde beschrijving, berekeningen en tekeningen van de oplossing. Ook worden voor- en nadelen en risico's van de oplossing weergegeven. Voor oplossingen die nog niet grootschalig zijn toegepast zal worden overwogen om na deze fase een praktijkproef uit te voeren.

3.2.5 Voorstel preventieve maatregelen (B4)

Waar bestaat de activiteit uit

Onderzoek naar de mogelijkheden om preventieve maatregelen te treffen in de meest onveilige dijkvakken (1800m) die passen in het toekomstige dijkverbeteringsplan. Indien deze maatregelen eenvoudig uit te voeren zijn worden deze, zo mogelijk tesamen met het pilotproject van 3.2.4 uitgevoerd.

Waarom is de activiteit relevant

Uit de veiligheidstoetsing is gebleken dat op een deel van het dijkvak de stabiliteit veel tekort schiet. Hoewel de afgelopen jaren geen bijzonderheden zijn geconstateerd is een afschuiving in theorie bij hogere rivierwaterstanden mogelijk. Door preventieve maatregelen te treffen kan de kans hierop worden verkleind.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Als eerste wordt gezien welk type versterking in de betreffende vakken voor de handliggend is. Vervolgens wordt bekeken of een beperkte verbetering mogelijk is die past binnen de voor de handliggende oplossing. De gevolgen hiervan worden onderzocht en zo mogelijk wordt de preventieve maatregel uitgevoerd.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een voorstel t.b.v. besluitvorming, een werkschrijving/bestek en uiteindelijk een gerealiseerd werk.

3.2.6 Ontwerpuitgangspunten voor dijkversterking (B6)

Waar bestaat de activiteit uit

Het bepalen van de uitgangpunten voor het ontwerp van de dijkverbetering en het berekenen van de ontwerpwaterstand en de ontwerphoogte van de waterkering.

Waarom is de activiteit relevant

Om de omvang van de ingreep te bepalen is deze stap essentieel. Het gaat om uitgangspunten die de ontwerper nodig heeft voor hij aan de slag kan.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Heel veel van de ontwerputgangspunten zijn vastgelegd in de 'Leidraad Rivieren'. Het gaat daarom om een uitwerking van de leidraad voor een aantal aspecten.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij
Een bestuurlijk vastgesteld beleidsdocument waarin de beleidsuitgangspunten zijn weergegeven.

3.2.7 Grondmechanisch en geohydrologisch onderzoek (B7)

Waar bestaat de activiteit uit

Het uitvoeren van het grondonderzoek, zoals boringen, sonderingen, etc., het uitvoeren van laboratoriumonderzoek (triaxaalproeven etc.). Daarnaast het berekenen van de benodigde afmetingen van de waterkering en constructies om te zorgen voor een voldoende stabiele waterkering.

Waarom is de activiteit relevant

Deze activiteit is noodzakelijk om de minimale afmetingen van de waterkering te bepalen.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Werkzaamheden worden na aanbesteding door een specialistisch bureau uitgevoerd.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een rapportage met de uitkomsten van het veldonderzoek, het laboratoriumonderzoek en de berekeningen. De rapportages moeten zodanig volledig zijn dat de berekeningen volledig te herleiden zijn.

3.2.8 Onderzoek natuurwaarden (B8)

Waar bestaat de activiteit uit

Een inventarisatie van de aanwezige natuurwaarden. Het gaat hierbij om zowel flora als fauna waarbij de inventarisatie met name is gericht op de bijzondere soorten.

Waarom is de activiteit relevant

Deze activiteit is noodzakelijk om te bepalen welke gevolgen de dijkverbetering heeft. De inventarisatie kan ook dienen voor het verkrijgen van de nodige vergunningen op het gebied van natuur.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Werkzaamheden worden na aanbesteding door een specialistisch bureau uitgevoerd.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een rapportage met de uitkomsten van de inventarisatie met als compensatie gewenst is, een verkenning van de mogelijkheden tot compensatie en versterking van de natuurwaarden.

3.2.9 Archeologisch onderzoek (B9)

Waar bestaat de activiteit uit

Een inventarisatie van de aanwezige archeologische waarden. Daarbij wordt ook aangegeven hoe met deze waarden moet worden omgegaan. Waar nodig voor het versterkingsplan wordt in een tweede fase een nader onderzoek en een veldonderzoek uitgevoerd.

Waarom is de activiteit relevant

Deze activiteit is noodzakelijk om te bepalen welke gevolgen de dijkverbetering heeft op de aanwezig archeologische waarden.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Werkzaamheden worden na aanbesteding door een specialistisch bureau uitgevoerd.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een rapportage met de uitkomsten van de inventarisatie met een aanbeveling voor het dijkversterkingsontwerp en eventueel nader onderzoek voor de 2^e fase. De resultaten van veldonderzoek van de 2^e fase.

3.2.10 Onderzoek landschap en cultuurhistorie (Ruimtelijk Kwaliteitskader) (B10)

Waar bestaat de activiteit uit

Het inventariseren van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het opstellen van een visie voor de ontwikkeling van het landschap en cultuurwaarden in het dijkvak en het opstellen van een toetsingskader voor het ontwerp met betrekking tot het aspect ruimtelijke kwaliteit.

Waarom is de activiteit relevant

Het programma van eisen en wensen moet ruimte bieden aan een gebiedsgerichte invulling van de gewenste ruimtelijke kwaliteit. Duidelijk moet zijn aan welke ruimtelijke ontwikkelingen de bewoners, bestuurders en overige belanghebbenden uit de regio behoefte hebben.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Allereerst worden de huidige kwaliteiten geïnventariseerd. Daarna wordt op basis van het advies van deskundigen, gesprekken met gemeenten, bewoners en informatie uit het vooronderzoek wordt een kader opgesteld, waarin de aspecten gebruikskwaliteit, belevingskwaliteit en toekomstkwaliteit de leidraad vormen. Afhankelijk van de opgave wordt een workshop Ruimtelijke Kwaliteit georganiseerd om nadere invulling te geven aan het begrip Ruimtelijke Kwaliteit in relatie tot dijkversterking.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een toetsingskader voor het ontwerp om de nevendoelstelling van het project goed in te vullen. Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit kan alleen plaatsvinden als hiervoor aanvullende financiering beschikbaar is.

3.2.11 Verkeerstechnisch onderzoek (B11)

Waar bestaat de activiteit uit

Het inventariseren van de aanwezige verkeerstromen op en rond de waterkering en de verkeersveiligheid. Het doen van aanbevelingen aan de wegbeheerders om de verkeerssituatie te verbeteren. Dit met het oog op de verkeersfunctie die op de weg aanwezig is.

Waarom is de activiteit relevant

De breedte van de kruin wordt in het dijkvak bepaald door de aanwezige ontsluitingsweg. De ervaring leert dat voor veel dijkbewoners de verkeersfunctie van de dijk een onderwerp van gesprek is. Voor het ontwerp moet duidelijk zijn welke verkeersfunctie op de waterkering moet terugkomen.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Allereerst worden de aanwezige ontsluitingswegen, verkeersintensiteiten en verkeersveiligheid in beeld gebracht. Ook een enquête maakt hiervan deel uit. Daarna wordt een aanbeveling gedaan aan de wegbeheerders om deze te verbeteren.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij
Een inventarisatie met een advies voor met name de wegbeheerders. Verbetering van de verkeerssituatie kan alleen plaatsvinden als hiervoor aanvullende financiering beschikbaar is.

3.2.12 Onderzoek explosieven (B12)

Waar bestaat de activiteit uit

Het inventariseren van de mogelijk aanwezige explosieven en het eventueel verrichten van veldonderzoek in een vervolgfase.

Waarom is de activiteit relevant

Voor de uitvoering van het werk is van belang te weten of er een kans bestaat op de aanwezigheid van explosieven uit WO-2.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Allereerst wordt een bureauonderzoek (archieven) uitgevoerd. Indien nodig wordt dit uitgebreid met een veldonderzoek.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een advies over de kans op aanwezigheid van explosieven en over hoe hiermee moet worden omgegaan.

3.2.13 Onderzoek kabels en leidingen (B13)

Waar bestaat de activiteit uit

Het inventariseren van de rond de waterkering aanwezige kabels en leidingen. Ook worden de mogelijkheden van een nieuw tracé verkend.

Waarom is de activiteit relevant

Voor de uitvoering van het werk is van belang te weten welke kabels en leidingen aanwezig zijn en waar ze liggen. Zo nodig zullen de kabels en leidingen moeten worden verlegd.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

De inventarisatie vindt plaats met behulp van de beheerkaarten van de nutsbedrijven gebruikt. In overleg met de nutsbedrijven wordt de mogelijkheid van een nieuw tracé verkend.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een inventarisatie op tekeningen en rapportage waaruit de ligging, soort, ouderdom etc. blijkt. Daarnaast een verkenning van de mogelijkheden voor een alternatief tracé. In het ontwerp van de nieuwe waterkering wordt ook een eventueel nieuw tracé voor de nutsleidingen opgenomen.

3.2.14 Inventarisatie plannen van derden (B14)

Waar bestaat de activiteit uit

Het inventariseren van de plannen en visies van andere overheden en particulieren. In deze inventarisatie moet duidelijk beschreven worden wie de kosten voor zijn rekening zal nemen.

Waarom is de activiteit relevant

Van belang is dat plannen van derden in het dijkontwerp integraal worden betrokken. Hiermee kan een beter totaalplan tot stand komen en kan winst worden behaald door een mogelijke gezamenlijke uitvoering.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Interviews met overheden en bewoners.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een lijst met plannen van derden en een overzichtstekening waarop de plannen (voor zover mogelijk) zijn uitgewerkt.

3.2.15 Opstellen verwervingsplan onroerende zaken (B15)

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een verwervingsplan voor onroerende zaken.

Waarom is de activiteit relevant

Het is van belang planmatig tot verwerving van onroerende zaken over te gaan om uitvoering van het werk mogelijk te maken. Een tijdig vastgesteld plan heeft het voordeel dat anticiperende aankopen op basis van dit plan mogelijk zijn.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Door middel van het opstellen van een plan het in voorkomende gevallen overgaan tot (anticiperende) aankopen.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een verwervingsplan, waarin de werkwijze en de aankoopstrategie voor te verwerven onroerende zaken wordt aangegeven. De werkwijze en aankoopstrategie dienen te passen binnen de wettelijke mogelijkheden en het beleid van het waterschap, waarbij rekening wordt gehouden met de realiteit van regionaal aanwezige verschillen in de vastgoedmarkt en de wenselijkheid om lokaal en individueel maatwerk te leveren'.

3.2.16 Opstellen startnotitie MER (B17)

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een startnotitie volgens de regeling startnotitie milieueffectrapportage (d.d. 4 november 1993). De startnotitie geeft onder meer het doel van het project en de aard en omvang van de ingreep weer. De Startnotitie geeft ook aan in welke richting de oplossing wordt gezocht en ook de alternatieven die in het MER zullen worden onderzocht.

Waarom is de activiteit relevant

De startnotitie heeft een wettelijke basis op grond van de wet Milieubeheer.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

De startnotitie wordt geschreven op basis van de hiervoor uitgevoerde activiteiten.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een rapport dat voldoet aan de bovengenoemde regeling startnotitie milieueffectrapportage. De startnotitie wordt toegezonden aan het bevoegd gezag (provincie Zuid Holland) en door hen in procedure gebracht (inspraak, adviesaanvraag Mer, vaststelling richtlijnen). Het eerste formele contactmoment met de PG HWBP vindt plaats wanneer de startnotitie in concept gereed is.

3.2.17 Opstellen Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (C1)

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse.

Waarom is de activiteit relevant

Bij grote en maatschappelijke projecten is het verplicht om een MKBA op te stellen.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Door de invensteringen en economische, maatschappelijke en ecologische kosten en baten op een overzichtelijke manier met elkaar te vergelijken. De effecten worden zoveel mogelijk in geld uitgedrukt om een monetaire maat te geven wat de effecten zijn op het welzijn van de bevolking.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een vergelijking om inzicht te geven in de maatschappelijke waarde van de alternatieven en tevens om een inschatting te geven over de onzekerheid van de schattingen.

3.2.18 Programma van eisen/vastleggen

randvoorwaarden/uitgangspunten voor het ontwerp (C2)

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een programma van eisen en wensen, dat een samenstellings- en toetsingskader biedt voor het ontwerp. De eisen en wensen hebben onder andere te maken met veiligheid, ruimtelijke kwaliteit, kwaliteitseisen te gebruiken bouw- en grondstoffen en materialen, uitvoeringsaspecten, effecten op bebouwing (omgeving), beheer en onderhoud en kosten.

Een belangrijke input vormt de startnotitie en de richtlijnen voor het MER

Waarom is de activiteit relevant

Voor het maken en beoordelen van het ontwerp moeten de definitieve eisen en wensen worden vastgesteld.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Op basis van de voorgaande fasen en activiteiten in het planproces wordt een pakket aan eisen en wensen opgesteld.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Een programma, waarin de eisen en wensen eenduidig beschreven staan. Verder moet de eisen en wensen voldoende kwantitatief en kwalitatief onderbouwd zijn.

3.2.19 Opstellen en vaststellen projectnota/MER en

voorkeursalternatief (C3)

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een projectnota/MER, waarin een aantal alternatieven of oplossingsrichtingen, die realistisch en onderscheidend zijn, nader worden uitgewerkt. Het programma van eisen vormt het samenstellingskader voor de ontwerpalternatieven. Omdat de projectnota ook tevens milieueffectrapport is, is het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) verplicht onderdeel van de alternatieven. Het MMA moet volgens de wet een realistisch alternatief zijn dat de veiligheid waarborgt en technisch en bestuurlijk uitvoerbaar is. Andere veelgebruikte alternatieven zijn:

- Veiligheidsalternatief: optimale bijdrage aan veiligheid met een basisniveau ruimtelijke kwaliteit
- Ruimtelijk Kwaliteitsalternatief: optimale bijdrage aan de Ruimtelijke Kwaliteit met veiligheid als basisdoelstelling
- Kosteneffectief alternatief: goedkoopste alternatief met het basisniveau voor zowel veiligheid als ruimtelijke kwaliteit

Als referentiesituatie wordt de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in beeld gebracht. De autonome ontwikkeling geeft de situatie weer die naar verwachting op termijn zal ontstaan zonder uitvoering van de ingrepen.

Tot slot wordt op grond van een afweging en het MKBA een voorkeursalternatief opgesteld. Dit alternatief hoeft niet één van de ontwikkelde alternatieven te zijn, maar kan een combinatie van bouwstenen van de overige alternatieven zijn. Het gekozen voorkeursalternatief zal verder worden geoptimaliseerd, waarbij het programma van eisen het toetsingskader vormt.

Waarom is de activiteit relevant

Het is enerzijds wettelijk verplicht. Anderzijds is het een noodzakelijke stap in het komen tot een politiek en maatschappelijk gedragen voorkeursvariant.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

De activiteit wordt uitgevoerd volgens de wettelijke richtlijnen voor de MER.

De voorkeursvariant wordt opgesteld en geoptimaliseerd op basis van effecten en politieke, financiële en maatschappelijke overwegingen. Hierbij wordt de input gebruikt van bewoners, belanghebbenden, het programmabureau HWBP, de leden van de stuurgroep en klankbordgroep.

De voorkeursvariant wordt voorgelegd aan de interne en externe stuurgroepen en in een vroeg stadium aan het Bevoegd Gezag.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

De af te wegen alternatieven dienen realistisch en onderscheidend te zijn.

De functionele en meetbare eisen komen voort uit het Programma van Eisen en Wensen en uit de Richtlijnen van de Commissie MER.

Elke alternatief bevat:

- Een inrichtingschets;
- Een beschrijving van de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit;
- De raming van de realisatiekosten met een onzekerheidsmarge die niet groter mag zijn dan 25 %;
- Een grondstromenplan ten behoeve van het grondverzet;
- Een analyse van de mogelijkheden voor medefinanciering door anderen;
- De consequenties – waaronder de maatschappelijke en financieel-economische – voor bewoners en bedrijven en andere belanghebbenden;
- De consequenties - waaronder de maatschappelijke en financieel-economische - voor bewoners en bedrijven en andere belanghebbenden in of nabij het plangebied en voor het rivier- en vaarwegbeheer, de waterkeringszorg, het waterhuishoudkundig beheer en de ontsluiting van het plangebied tijdens en na de realisatiefase;
- De milieueffecten tijdens en na de realisatie van de maatregel;
- De risico's en mogelijkheden voor beheersing van de risico's tijdens de uitvoering;
- Overwegingen met betrekking tot onderhoud en beheer.

Het voorkeursalternatief moet zover worden uitgewerkt, dat de Bevoegde Gezagen kunnen toetsen of het voldoet aan de wettelijke eisen voor verlening en handhaving van vergunningen op het gebied van ruimte, water en milieu.

3.2.20 Opstellen en vaststellen dijkversterkingsplan (incl. SSK-kostenraming 15%, PPI-planning, Plan voor beheer en Onderhoud en Grondverwervingskaart) (C4)

Waar bestaat de activiteit uit

Het voorkeursalternatief dat voldoet aan het programma van Eisen en Wensen wordt uitgewerkt tot een definitief plan. In het definitief plan liggen de vormgeving en technische oplossing vast. Op basis van het detailniveau van het ontwerp in het plan kan een bestek worden gemaakt.

Waarom is de activiteit relevant

De Wet op de Waterkering vereist dat het voorkeursalternatief voor een primaire waterkering wordt uitgewerkt in een (dijkversterkings)plan.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Door middel van een uitwerking van de voorkeursvariant.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Volgens artikel 7 van de Wet op de Waterkering moeten het plan en de toelichting over drie soorten voorzieningen gaan: het werk aan de primaire waterkering, de mitigerende maatregelen om nadelige gevolgen te beperken en maatregelen om de LNC-waarden te bevorderen. Verder moeten volgens lid 4 de gevolgen van het plan worden aangegeven en moet worden beschreven op welke manier rekening is gehouden met alle belangen.

Het dijkversterkingsplan biedt de volgende informatie:

- een situatietekening, schaal 1:1000, kenmerkende dwarsprofielen, schaal 1:100, met daarop aangegeven de opbouw van de dijk inclusief een strook ter breedte van 50m ter weerszijden van de dijk;
- het dijkontwerp, op basis van een nader te ontwerpen dijkprofiel dat invulling geeft aan de bijzondere aard en locatie van deze dijk (21e eeuw”);
- toelichting op het plan, met berekeningen t.b.v. de dijkveiligheid, met rapportage van alle relevantie gegevens over bodemopbouw en grondmechanische eigenschappen. Eén en ander conform het Programma van Eisen en Wensen en de van toepassing zijnde leidraden en handreikingen. In de toelichting wordt voorts aangegeven welke gevolgen aan de uitvoering van het plan zijn verbonden en op welke wijze met de daarbij betrokken belangen rekening is gehouden;
- een beschrijving van de LNC- effecten en bijbehorende compenserende of mitigerende maatregelen;
- een beschrijving van de overige effecten en de compenserende of mitigerende maatregelen;
- een beschouwing ten aanzien van toekomstig onderhoud en beheer (als basis voor een op te stellen beheerplan);
- een kaart met te verwerven gronden (uitgangspunt is dat de hele kernzone van de dijk in eigendom komt van de dijkbeheerder);
- een kaart met beschrijving, als uitgangspunt voor de op te stellen Legger Waterkering.

Een SSK-raming moet voldoen aan een aantal eisen:

- koppeling aan een duidelijke scope;
- uniforme ramingsstructuur;
- actualiteit en volledigheid;
- onderbouwing van belangrijkste aannamen;
- één duidelijk aangegeven prijspeil;
- inzicht in trefzekerheid en bijbehorende risico's;
- een toegankelijk en volledig dossier.

3.2.21 *Aanvragen en verkrijgen benodigde vergunningen (C6)*

Waar bestaat de activiteit uit

Zie hiervoor de vergunningenprocedure zoals beschreven in de tabel in § 3.3.

Waarom is de activiteit relevant

Het vormt een wettelijke eis. Belanghebbende kan bezwaar en beroep aantekenen.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

De activiteit wordt aangepast op de vereisten voor de vergunningverlening, die het Bevoegd Gezag stelt.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij
Vergunningaanvragen die voldoen aan de (wettelijke) vereisten.

3.2.22 *Opstellen planning, raming en te volgen procedures realisatiefase*

Waar bestaat de activiteit uit

Het opstellen van een planning, de financiering en een overzicht van de te volgen procedures van de realisatiefase.

Waarom is de activiteit relevant

Bestuur van Waterschap Rivierenland + HWBP willen inzicht hebben in de realisatiefase en wil totaaloverzicht kunnen maken van de kosten van de uitvoeringsfase ten behoeve van de subsidieaanvraag.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

PPI-planning in MS-Project, risicomanagement, SSK-raming uitvoeringsfase en onderzoek naar benodigde procedures uitvoeringsfase.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij
Inzicht in planning, risico's, kosten en procedures uitvoering.

3.2.23 Het doen van (eventuele) anticiperende grondaankopen

Waar bestaat de activiteit uit

Het doen van (eventuele) anticiperende grondaankopen op basis van het verwervingsplan onroerende zaken.

Waarom is de activiteit relevant

De (tijdige) beschikbaarheid van grond is één van de hoogst scorende risico's op het niet tijdig behalen van de projectplanning. Tijdig beginnen met aankopen indien de mogelijkheden zich voordoen is van groot belang.

Hoe wordt de activiteit uitgevoerd

Op basis van een verwervingsplan onroerende zaken worden aankopen uitgevoerd indien er mogelijkheden zijn.

Wat is het resultaat (product) en wat zijn de functionele en meetbare eisen daarbij

Het resultaat bestaat uit een aantal minnelijk verworven onroerende zaken, die niet via het onteigeningsspoor verworven behoeven te worden. Deze werkwijze spaart tijd en geld.

3.3 PROCEDURE DIJKVERBETERING

In deze paragraaf wordt de planvoorbereidings- en besluitvormingsprocedure voor dijkverbetering volgens de Wet op de Waterkering. De wet vermeldt het volgende:

- Voor het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten (ex.art. 7 Wet op de Waterkering) moet een procedure voor een milieueffectrapportage (MER) worden doorlopen;
- Op het moment van ter inzage legging van het ontwerpplan dijkverbetering worden ook de Projectnota/MER, de benodigde vergunningaanvragen en ontwerpbesluiten, eventuele ontwerpplannen/besluiten in het kader van de Wro en de grondverwervingstekeningen ter inzage gelegd;
- De besluitvorming over dijkverbeteringsplan, bestemmingsplan en vergunningen wordt parallel geschakeld;
- De provincies hebben de mogelijkheid tot het vervullen van een coördinerende rol bij de besluitvorming;
- Na goedkeuring van het plan zonodig een korte administratieve onteigeningsprocedure kan worden gevolgd.

In het volgende schema zijn de verschillende stappen in de dijkverbeteringsprocedure weer gegeven. De procedure bestaat uit twee hoofdfasen (onderscheiden door een vette horizontale lijn):

1. Procedure voor de Startnotitie en Richtlijnen MER;
2. Procedure voor de Projectnota/MER en het dijkverbeteringsplan.

Procedure dijkverbetering

(Eind)termijnen	Waterschap	Provincie Zuid Holland	Anderen
	Opstellen, vaststellen en indienen Startnotitie	Bekendmaken Startnotitie	
6 weken na bekendmaking van Startnotitie			Zienswijzen en advies
9 weken na bekendmaking van Startnotitie			Advies richtlijnen commissie MER
13 weken na bekendmaking van		Vaststellen richtlijnen	

(Eind)termijnen	Waterschap	Provincie Zuid Holland	Anderen
Startnotitie			
	Opstellen en vaststellen Projectnota/MER en ontwerp dvplan Inventarisatie uitvoeringsvergunningen/beschikkingen Indienen aanvragen vergunningen Indienen Projectnota/MER en ontwerp dvplan		
6 weken na indiening van Projectnota/MER en ontwerp dvplan		Aanvaarding MER Opvragen ontwerp beschikkingen/vergunningen	Aanleveren ontwerp beschikkingen/vergunningen
8 weken na indiening van Projectnota/MER en ontwerp dvplan		Bekendmaken MER + Ontwerp dvplan + ontwerp beschikkingen + vergunningaanvragen	
6 weken na bekendmaking van Projectnota/ MER, ontwerp dvplan en verg. aanvragen			Zienswijzen en advies
5 weken na einde inzage termijn van Projectnota/ MER, ontwerp dvplan en verg. aanvragen			Toetsingsadvies commissie MER
12 weken na einde inzage termijn van Projectnota/ MER, ontwerp dvplan en verg. aanvragen	Vaststelling dvplan door AB Indienen vastgesteld dvplan bij GS ter goedkeuring		
13 weken na indiening vastgesteld dvplan		Goedkeuring dvplan Opvragen beschikkingen/vergunningen	Aanleveren beschikkingen /vergunningen
2 weken na goedkeuring dvplan		Bekendmaking alle besluiten	
6 weken na bekendmaking alle besluiten			Beroep

Een toelichting op deze procedure is opgenomen in bijlage 5.

De doorlooptijden van de bovenbeschreven procedure is opgenomen in de planning.

Het schema en de planning is gebaseerd op de vigerende wetgeving en bijbehorende procedures. In 2009 is naar verwachting de Waterwet van kracht en in 2010 de WABO (Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht). De te doorlopen procedures zullen dan veranderen. Naar verwachting zal overgangsrecht van kracht zijn, waardoor het effect op de onderhavige procedure gering zal zijn.

Het effect van de WRO zal naar verwachting minimaal zijn omdat zolang er binnen de beschermingszone van de waterkering wordt gewerkt voor de aanleg van het werk geen RO-procedure gevolgd hoeft te worden.

3.4 PLANNING

In bijlage 2 is de uitgewerkte planning van de planstudie opgenomen.

Uitgangspunt zijn de activiteiten genoemd in § 3.2.

In elke voortgangsrapportage (3 x per jaar) wordt de planning met de voortgangslijn opgenomen. Het kritieke pad is in bijlage 2 toegevoegd. Uit het kritieke pad blijkt of eventuele opgelopen vertragingen directe gevolgen hebben voor de einddatum van de planstudie.

De volgende aandachtspunten zijn meegenomen in de planning:

- In de voortgangsrapportages worden de vorderingen in de tijd aangegeven. De standslijn in de planning en het kritiek pad geven weer of er vertraging ten opzichte van de planning is opgelopen en welke directe gevolgen deze vertraging heeft voor het tijdig behalen van de einddatum;
- Verwachte vertragingen worden gecommuniceerd met het DT, CDH en programmabureau HWBP;
- De planning heeft weinig speling. Er wordt tijd gewonnen door activiteiten parallel te schakelen;
- De risico's die voor vertraging zorgen en de daarbij behorende beheersmaatregelen komen aan de orde in § 5.2.4;
- Vroegtijdig laten uitvoeren van vooronderzoek (bureauonderzoek) om kans op vertraging door onverwachte archeologische vondsten, munitie te verkleinen;
- De planning van betrokken organisaties en de planning van het project op elkaar afstemmen.

3.5 KOSTEN

In deze paragraaf worden de kosten van de planstudie toegelicht. Dit zijn de kosten voor het tot stand brengen van het in § 2.4 gedefinieerde projectresultaat.

De totaalkosten voor het project zijn geraamd op € 175.000.000,=. Dit is een grove raming gebaseerd op 17.5 kilometer te versterken dijk tegen een bedrag van € 10.000.000,= per kilometer.

In de totaalraming zijn de kosten van de planstudie begrepen. Deze bedragen conform de subsidieregeling € 23.000.000,= (incl.19% BTW). Er is een voorlopig krediet beschikbaar gesteld van € 7.200.000,00.

De volgende aandachtspunten zijn verder van belang:

- De financiële uitputting van de raming van de planstudie wordt in de voortgangsrapportages bijgehouden. Dit gebeurt op basis van betalingen die door Waterschap Rivierenland gedaan zijn in het betreffende trimester.

- Voorafgaand aan alle onderzoeken wordt er vraagspecificatie opgesteld, waarin ook de selectie- en gunningscriteria worden vermeld. Van elke uitbesteding wordt een raming opgesteld, op basis waarvan de juiste aanbestedingsvorm kan worden gekozen. Er zal worden gescoord op prijs en kwaliteit, waarbij de kwaliteitseisen specifiek per onderzoek worden benoemd.
- Het waterschap voert een contractadministratie, waarin de opdrachten aan derden en uren van ingehuurde medewerkers zijn opgenomen.
- Het waterschap houdt een budgetadministratie bij, waarin de geraamde en toegekende budgetten en de uitputting daarvan te vinden is alsmede de uren van de interne medewerkers.
- Van toepassing zijn de aanbestedingsrichtlijnen van Waterschap Rivierenland.
- Voor de uitvoeringsfase van het werk wordt overgegaan wordt onderzocht welke contractvorm en wijze van aanbesteding het meest passend is voor het project.
- Mogelijk zullen onderdelen van het werk vooruitlopend op het 'grote' project als pilot worden uitgevoerd om ervaring op te doen met de bijzondere constructie.
- Mogelijk zullen onderdelen van het project vooruitlopend worden gerealiseerd om het mogelijk te maken het werk te combineren met werken van derden.

4 PROJECTOPZET

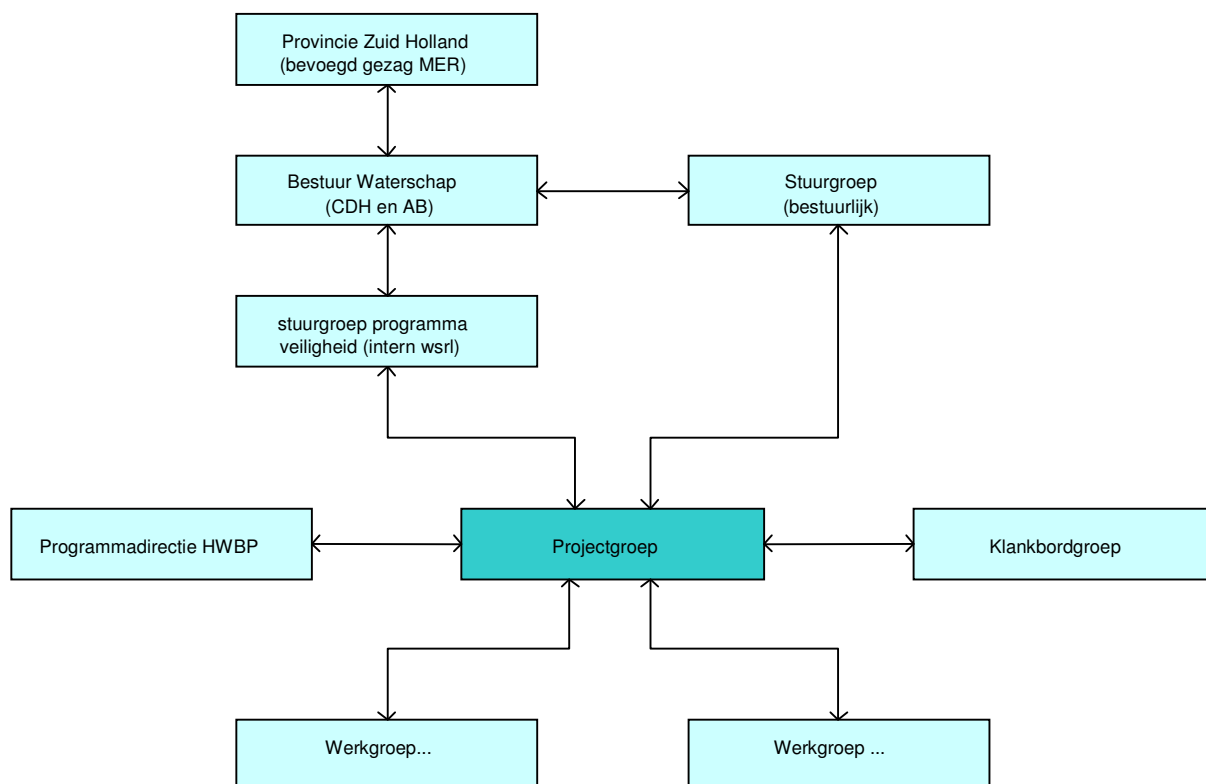
4.1 ORGANISATORISCHE VERANKERING

Binnen Waterschap Rivierenland is een projectbureau operationeel voor de voorbereiding van dijkversterkingsprojecten. Hierin worden voornamelijk zowel projecten ten behoeve van het Hoogwaterbeschermingsprogramma als voor de Planologische Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier voorbereid.

Voor de HWBP- en de RvR-projecten zijn/worden met het rijk afspraken gemaakt over de planning en financiering in de vorm van bestuursovereenkomsten en/of intentieverklaringen.

Op basis van de huidige inzichten wordt ingeschat dat voor de invulling van het projectteam op korte termijn een formatie nodig is van ongeveer 10 fte. Deze zal, mede afhankelijk van de omvang en complexiteit van de projecten, kunnen worden uitgebreid tot 20 fte. Naast de vaste medewerkers (in dienst van het waterschap) zullen tijdelijke of 'ingehuurd' (gedetacheerde) medewerkers ingezet worden.

4.2 PROJECTORGANISATIE

In bovenstaand schema is de projectorganisatie in beeld gebracht.

Kort samengevat steekt de organisatie als volgt in elkaar. Het dagelijks bestuur van WSRL, het College van Dijkgraaf en Heemraden, heeft de bestuurlijke leiding over het project. Dit gebeurt in de praktijk vooral via de interne "**stuurgroep programma veiligheid**", waarin de Dijkgraaf en de voor dit onderwerp verantwoordelijke Heemraad zitting heeft, samen met de ambtelijke ondersteuning. Deze stuurgroep ziet niet alleen toe op een goede uitvoering van het onderhavige project, maar bewaakt ook andere initiatieven op het gebied van Veiligheid, zoals Ruimte voor de Rivier en het toetsen van de primaire en secundaire waterkeringen. Ook de onderlinge afstemming is een aandachtspunt voor de stuurgroep.

Elk project en alles wat daar mee samenhangt, wordt uitgevoerd door een **projectgroep**. De projectgroep wordt voorgezeten door de projectleider. Verder zullen de 5 rollen van het zogeheten IPM-model (Integraal Project Management) er ook in terug te vinden zijn. Zo vindt het algemene projectmanagement uiteraard plaats door de projectleider. Verder betekent dit er een technisch deskundige in zit, een omgevingsmedewerker, een projectondersteuner/beheerser en een deskundige inzake het contractmanagement en vastgoed aankopen e.d.

In de projectgroep is een belangrijke rol weggelegd voor andere partners, zoals gemeenten Nieuw-Lekkerland en Liesveld en de provincie Zuid Holland.

De projectgroep heeft de mogelijkheid om voor speciale onderwerpen **werkgroepen** op te richten. Deze werkgroepen brengen advies uit aan de projectgroep.

Binnen het projectbureau Voorbereiding dijkverbetering is kennis inzake alle rollen aanwezig. Zo zal bijvoorbeeld de juridische medewerker het contractmanagement in meerdere projectgroepen kunnen regelen.

De projectgroep laat zich adviseren door de **klankbordgroep**. Hierin zitten o.a. vertegenwoordigers van omwonenden, belangenorganisaties. De projectleider leidt de klankbordgroep.

Elk project kent daarnaast een externe **stuurgroep**, waarin bestuurders van zowel het waterschap, de gemeentes en provincie vertegenwoordigd zijn. Afhankelijk van de snelheid van de ontwikkelingen kan deze stuurgroep meer of minder frequent bijeenkomen.

4.3 ONTWERP- EN BESLUITVORMINGSPROCES

De op te leveren producten (zie hoofdstuk 3 en § 5.2.6) worden onder regie en verantwoordelijkheid van de projectgroep samengesteld. Een groot deel van de producten wordt door externe adviesbureaus opgeleverd. Hierbij wordt de input gebruikt van bewoners en belanghebbende en overige betrokken organisaties (Verenigingen, Stichtingen, bedrijfsleven, betrokken overheden, etc.). De eisen en wensen die deze bewoners en organisaties hebben, worden gedurende het ontwerpproces nauwgezet in beeld gebracht. Hiervoor kunnen bewonersbijeenkomsten, huiskamergesprekken, workshops, schetsschuitsessies, etc. worden ingezet.

De bewoners worden in algemene zin geïnformeerd op bewonersbijeenkomsten. De eisen en wensen van direct belanghebbende bewoners, zoals grondeigenaren, worden geïnventariseerd door middel van huiskamergesprekken.

Bij de opstelling van het Ruimtelijk Kwaliteitskader (Definitiefase) wordt mogelijk het ontwerpinstrument van een workshop of ontwerpatelier ingezet. Dit hangt mede af van de nader te bepalen opgave.

De hoofdproducten, dat wil zeggen de producten die vereist worden door het Bevoegd Gezag voor het doorlopen van de wettelijke procedures voor de projectnota/MER en het dijkversterkingsplan, worden door het College van Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Rivierenland en Gedeputeerde Staten van Zuid Holland vastgesteld c.q. goedgekeurd. Het Algemeen Bestuur van het Waterschap Rivierenland stelt het definitieve dijkversterkingsplan vast. De externe Stuurgroep wordt bij de vaststelling/goedkeuring van deze producten om een advies gevraagd. De interne Stuurgroep van Waterschap Rivierenland heeft, zoals opgemerkt, een adviserende functie naar het Bestuur van Waterschap Rivierenland.

Door middel van voortgangsrapportages wordt het programmabureau HWBP 3 keer per jaar op de hoogte gesteld over de voortgang van het dijkversterkingstraject. Bij de formele contactmomenten met het HWBP wordt de voortgang getoetst door het HWBP en komt een advies. Na de goedkeuring van het dijkversterkingsplan wordt subsidie aangevraagd bij het HWBP.

De bevoegdheden van de diverse in het proces betrokken partijen en de besluitvorming/routing van documenten/producten staan weergegeven in de informatiematrix in § 5.2.6.

In de planning (zie § 5.2.2 en bijlage 2) staan de belangrijkste momenten in het ontwerp- en besluitvormingsproces weergegeven.

4.4 SPEELVELD EN SPELERS

4.4.1 Omgevingsscan incl. betrokken actoren

Om het project goed risicogestuurd te kunnen beheersen (binnen de afgesproken aspecten tijd, geld en kwaliteit) is het noodzakelijk om in een vroeg stadium het speelveld en de spelers (alle belanghebbenden) in kaart te brengen. Hieronder zijn de belangrijkste betrokken partijen en hun rol, taak en bevoegdheden weergegeven.

Betrokken partijen, rollen, taken en bevoegdheden

Wie	Belang	Rol	Taak	Bevoegdheid
Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat	Veiligheid m.b.t. hoogwater op grote rivieren	- Stelt hoogwaterbeschermingsprogramma vast - Verleent subsidie	Informeren Tweede kamer	
Programmabureau Hoogwaterbeschermingsprogramma	Tijdige uitvoering van de dijkverbetering met toegezegde middelen	-Vertegenwoordiger Staatssecretaris	-Bewaken voortgang en kwaliteit landelijke uitvoering - Afstemming alle projecten - Toetsing van de producten	Toetsing en advies: plan van aanpak, scopewijzigingen, startnotitie, voorkeursalternatief, dijkversterkingsplan + 3-jaarlijkse voortgangsrapportages.
RWS Zuid Holland	Goed rivierbeheer	Bevoegd Gezag WBR, WVO, WBB Rivierbeheerder		
Algemeen bestuur WSRL	- Verantwoordelijk voor veiligheid primaire waterkeringen ingezetenen - Voldoende draagvlak voor het plan bij de burger en medeoverheden	Zorgdragen voor veilige dijken	Dijken te laten voldoen aan veiligheidsnormen	Vaststellen dijkversterkingsplan
College van Dijkgraaf en Heemraden WSRL	- Nakomen van de verplichtingen jegens Bestuursovereenkomst - Voldoende draagvlak voor het plan bij de burger en medeoverheden	- Initiatiefnemer en opdrachtgever planstudie en uitvoering	In regulier bestuurlijk overleg afstemmen met gemeentes en provincies over de individuele projecten	- Vaststellen plan van aanpak - Vaststellen startnotitie - Vaststellen projectnota/MER - Vaststellen ontwerp-dijkversterkingsplan - Vaststellen definitief dijkversterkingsplan - Opdrachtgeven voor uitvoering
Stuurgroep programma veiligheid	- Goede afstemming tussen allerlei initiatieven op het gebied van Veiligheid - Bewaking voortgang en kwaliteit	- Adviseur voor College van Dijkgraaf en Heemraden - Coördinatie en aansturen veiligheidsprogramma	Bewaking programmavoortgang en kwaliteitsbewaking	Bijsturen programma-uitvoering

Wie	Belang	Rol	Taak	Bevoegdheid
	veiligheidsprojecten			
Projectbureau Vorbereiding Dijkverbetering	Goede organisatie projecten	- Gedelegeerd opdrachtnemer - Coördineren en faciliteren projectvoorbereiding - Opdrachtgever voor projectgroep - Verantwoordelijk voor besteding programmabudget	Zorg voor voldoende capaciteit en middelen t.b.v. uitvoering projecten	- Aantrekken personeel - Programmabudgethouder - Verstrekken van opdrachten aan derden
Projectgroep (projectleider)	Uitvoering project conform plan van aanpak (binnen gestelde randvoorwaarden) Tevredenheid opdrachtgever	- Dagelijkse leiding over het project - Eerste aanspreekpunt voor het project - De "productiedienst" - Gemandateerd opdrachtnemer	- Procesmanagement/voortgang project - Projectmanagement - Opstellen stukken voor Stuurgroep - Opstellen van: • plan van aanpak/beheersplan • startnotitie • projectnota/MER • etc (zie § 5.2.6) - Contacten met particuliere belanghebbenden - Contact met derden - Verrichten van betalingen aan derden	-
Stuurgroep	Goede coördinatie van planologische, verkeerskundige, civieltechnische en veiligheidsaspecten	- bestuurlijke afstemming inzake het project	Overeenstemming bereiken over de te volgen projectstappen	Goedkeuren van de gevolgde projectkoers
College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid Holland	- Veiligheid van de primaire waterkeringen gewaarborgd - Integrale afweging belangen	- Bevoegd Gezag Wet op de Waterkering - Bevoegd Gezag Wet Milieubeheer (waaronder plan MER) - Bevoegd Gezag Ontgrondingenwet	- Soepel afhandelen van benodigde procedures - Bekendmakingen - Ter inzage legging	- Goedkeuren dijkverbeteringsplan - Coördinatie van vergunningprocedures - Awb procedures uitvoeren

Wie	Belang	Rol	Taak	Bevoegdheid
		- Zorgt voor coördinatie/integratie van vergunningprocedures		
Gemeente	- Draagvlak bij omwonenden en goede ruimtelijke inpassing	- Bevoegd gezag diverse vergunningen - Zorgt voor afstemming met gemeentelijke taken	Planologische, verkeerskundige en civieltechnische inpassing	Benodigde vergunningen en bestemmingsplannen regelen
Belanghebbenden (burgers)	Privaat belangen	Partner bij onderhandelingen Meedenken in oplossingen	Uiten wensen Coöperatieve opstelling	Gebruik maken van mogelijkheden Awb-procedure
Verenigingen, stichtingen, etc.	Variërend afhankelijk van verenigings/stichtingsdoel	Meedenken in oplossingen	Uiten verenigings-/stichtingsdoelen	- Deelname klankbordgroep (geclusterd)
Ondernemers	Commercieel belang afhankelijk van aard onderneming	Meedenken in oplossingen	Uiten wensen	- Deelname klankbordgroep

4.4.2 *Samenhang met andere projecten*

De dijkverbetering heeft samenhang met andere projecten die in het dijkvak worden uitgevoerd. Een inventarisatie hiernaar wordt uitgevoerd. Onderscheid kan worden gemaakt tussen plannen waarmee bij de planstudie rekening moet worden gehouden en plannen die met de dijkversterking moeten worden geïntegreerd. De volgende projecten zijn in ieder geval aan de orde.

Met de dijkverbetering te integreren projecten:

- Aanleg fietspad van Kinderdijk tot Nieuw-lekkerland. Opdrachtgever is hiervoor is provincie Zuid Holland. Met de provincie is afgesproken om het fietspad te integreren met het dijkverbeteringsplan. De kosten komen ten laste van de provincie.
- Aanleg carpoolplaats op het binnenmaaveld direct naast de teen van de waterkering direct ten westen van het autoveer Gelkenes-Schoonhoven door waterschap Rivierenland. De carpoolplaats komt op de plaats waar ook waarschijnlijk een berm moet worden aangelegd. De kosten van de aanleg komen voor rekening van het waterschap Rivierenland.
- Aanleg parkeerplaats bij het molengebied in Kinderdijk. Gedacht wordt aan de aanleg van een parkeervoorziening aan de binnenzijde van de dijk. De kosten van de aanleg komen voor rekening de stichting Werelderfgoed Kinderdijk.
- Projectontwikkeling timmerfabriek Streefkerk. Op deze locatie wordt een timmerfabriek en enkele woningen langs de dijk gesloopt en een nieuw woningbouwproject ontwikkeld. Afgesproken is om de planstudie voor de woningbouw en de dijkverbetering te integreren en vooruitlopend op de planstudie van de dijkverbetering uit te voeren.

Plannen waarmee bij de planstudie rekening moet worden gehouden:

- Restauratie korenmolen de Regt te Nieuw-Lekkerland door stichting Molen de Regt. Omdat deze restauratie uiterlijk in 2010 moet worden uitgevoerd wordt onderzocht welke versterking hier voor de hand ligt en wat de gevolgen hiervan voor de molen zijn. Mogelijk moeten vooruitlopend op de dijkversterking voorzieningen worden getroffen om later nadeel of schade te beperken.
- Herinrichting polder de Nes; natuurinrichtingsproject van rijkswaterstaat directie Zuid Holland. Samenhang ontstaat omdat de inrichting gevolgen kan hebben voor de stabiliteit van de waterkering.

4.4.3 *Marktbenadering*

De noodzakelijke uitbestedingen tijdens de planstudiefase zullen in de markt worden gezet volgens de inkoopvoorwaarden van Waterschap Rivierenland. Van elke aan te besteden dienst wordt een raming opgesteld, die de basis vormt voor de aanbestedingsvorm.

4.5 COMMUNICATIE

4.5.1 Inleiding

Het Projectbureau Voorbereiding Dijkverbetering van Waterschap Rivierenland gaat de komende jaren planstudies uitvoeren voor verschillende dijkverbeteringsprojecten.

Het belang van goede communicatie rondom de planvorming van de maatregelen is groot, omdat de eenmaal uitgevoerde maatregelen grote impact op de omgeving (kunnen) hebben. Het is daarom zaak belanghebbenden tijdig te informeren en bij de planvorming te betrekken. Niet alleen vanuit het oogpunt van draagvlak, maar ook omdat een actieve inbreng vanuit de omgeving vaak waardevolle informatie voor de planstudie oplevert. Een eerder gehouden risicosessie onderstreept het belang van duidelijke, tijdige en zorgvuldige communicatie.

Deze paragraaf beschrijft het communicatiekader voor de externe communicatie rondom de planvorming. Het geldt als vertrekpunt, als onderlegger voor verdere communicatie. Nadere uitwerking volgt in een communicatieplan voor de planstudie. T.z.t. wordt ook voor de uitvoeringsfase een communicatieplan opgesteld.

De gestructureerde inzet van communicatiemiddelen, alsmede de communicatiestrategie die hieraan ten grondslag ligt, maakt maatwerk en daarmee effectieve en efficiënte communicatie mogelijk. Dit is in lijn met de ambitie van Waterschap Rivierenland om een zo klantgericht en professioneel mogelijke organisatie te zijn.

4.5.2 Planmatige communicatie

Goede communicatie start met een communicatieplan en een goed communicatieplan start met een grondige situatie- een communicatieanalyse. Op basis daarvan kan een specifieke en kansrijke communicatiestrategie per maatregel worden uitgewerkt. Algemeen gesteld bestaat de communicatiestrategie in hoofdzaak uit twee communicatiesporen: informeren en dialogiseren. De communicatie kenmerkt zich door de begrippen openheid, dialoog, interactie, wederzijds respect, vertrouwen, toegankelijkheid, begrijpelijke en tijdige informatie en communicatie.

Het communicatietraject wordt in de basis gekoppeld aan het verloop van de wettelijke procedures rondom de milieueffectrapportage. Vanuit het oogpunt van klantgerichtheid voorziet de communicatiestrategie in een uitbreiding van die basis door voor de communicatie meer momenten in te lassen dan alleen de formele, aan de MER gekoppelde inspraakmomenten¹. Bijvoorbeeld door naast de formele hoorzittingen aanvullende informatieve bijeenkomsten te organiseren.

Belangen

Uit de situatieanalyse blijkt welke belanghebbenden er zijn (naast direct bij de planvorming betrokken partijen waaronder andere overheden). Vaak bestaan deze belanghebbenden uit bewoners, agrariërs, ondernemers en belangbehartigers van natuur en cultuurhistorie. De situatieanalyse geeft hier per maatregel uitsluitsel over. Het is in de communicatie met deze belanghebbende doelgroepen heel belangrijk om te achterhalen, wat de achterliggende redenen voor hun belang en eventuele bezwaren zijn.

¹ Bij de formele inspraak is het van groot belang kennis te hebben van eerder inspraakreacties en antwoorden vanuit het inspraaktraject rondom de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier. Dit om inconsistenties te voorkomen.

Waarom hechten zij aan bepaalde zaken, wat drijft hen? De antwoorden op deze vragen zijn waardevol om op maat te kunnen communiceren (met een op doelgroepen afgestemde mix van communicatiemiddelen) en om te komen tot een plan dat zoveel mogelijk past bij de betreffende omgeving met zo goed mogelijke oplossingen voor pijnpunten.

Communicatiedoelen

De planmatige communicatie is erop gericht de communicatiedoelen te realiseren. Deze kunnen per maatregel verschillen. Onderstaande doelstellingen komen in ieder geval terug:

- De planstudies kennen draagvlak onder de verschillende doelgroepen. Doelgroepen hebben, mede vanwege de zorgvuldigheid van het gevolgde planproces, begrip voor het definitieve plan, ook wanneer dat voor hun persoonlijke situatie niet de meest ideale oplossing is.

Om bovenstaande doelstelling te kunnen bereiken, is realisatie van onderstaande doelen nodig:

- Doelgroepen weten dat een plan voor dijkversterking wordt gemaakt, met de inmiddels goedgekeurde Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier.
- Doelgroepen zijn in hoofdlijnen bekend met de gebreken aan de waterkering en de mogelijkheden om deze op te heffen.
- Doelgroepen weten dat veiligheid (bescherming tegen water) de hoofddoelstelling is, maar dat er ook doelstellingen voor behoud en verbetering van ruimtelijke kwaliteit zijn.
- Doelgroepen zijn op de hoogte van de aanpak van de planstudie en weten dat Waterschap Rivierenland de verantwoordelijke organisatie is.
- Doelgroepen weten met wie ze contact kunnen opnemen in geval van vragen en reacties.
- Doelgroepen zijn bekend met de klankbordgroep en weten hoe ze contact op kunnen nemen met de leden van de klankbordgroep.
- Doelgroepen weten dat ze vroegtijdig bij de plannen worden betrokken.
- Doelgroepen weten hoe ze mee kunnen denken en hoe/wanneer ze officieel op plannen kunnen inspreken.
- Doelgroepen hebben inzicht in hoe met meedenken/inspraakreacties wordt/is omgegaan.
- Doelgroepen begrijpen de informatie over het project en de inspraakmogelijkheden.
- Doelgroepen staan positief tegenover het planproces en de mogelijkheden om mee te denken en/of in te spreken.
- Doelgroepen weten na afronding van het planvormingsproces hoe het definitieve plan eruit ziet.

Kernboodschap

De Dijkverbetering is doel op zich, maar draagt bij aan de bescherming van de gehele Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden (dijkkring 16). Ook in de toekomst zullen dijkverstrekingen nodig zijn. Dit komt omdat het klimaat verandert. Daardoor krijgen we te maken met meer en hevige pieken in regenval. Het gevolg is dat de rivieren meer water te verwerken krijgen. Tegelijkertijd daalt de bodem en stijgt de zeespiegel.

4.5.3 *Organisatie van communicatie en financiën*

De communicatie wordt verzorgd door het cluster Communicatie van Waterschap Rivierenland, waarbij zeer intensief wordt samengewerkt met de medewerkers van het Projectbureau Voorbereiding Dijkverbetering. Het op te stellen communicatieplan kent een financiële paragraaf, waarmee inzicht wordt gegeven in de kosten voor communicatie alsmede een inschatting van het aantal aan communicatie te besteden interne uren.

5 PROJECTBEHEERSING

5.1 BEHEERSVISIE

Waterschap Rivierenland voert het project uit volgens de 'regels' die hiervoor binnen het waterschap gelden. De voortgang zal aan het programmabureau HWBP gemeld worden voor toetsing en advisering. Het HWBP stelt een subsidie beschikbaar voor een veilig, sober en robuust ontwerp. Waterschap Rivierenland wil de uitvoering van de planstudie en uitvoering op de juiste wijze te organiseren (projectbeheersing), en de (financiële) risico's van de van de dijkversterking kennen en beheersen (risicomanagement). Verantwoording aan rijkswaterstaat vindt plaats door middel van de viermaandelijke voortgangsrapportages en de contactmomenten.

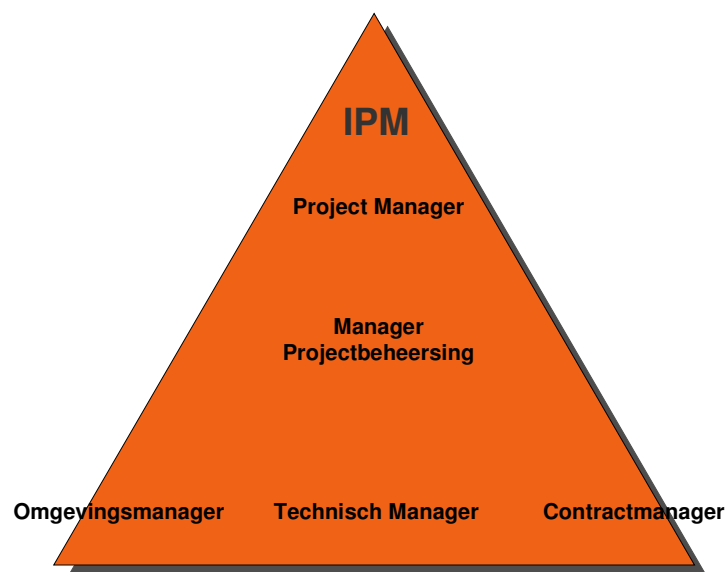
Waterschap Rivierenland heeft ervoor gekozen om de planstudies te verrichten binnen een projectbureau. Het motto van het bureau is "slagvaardig, flexibel en robuust". Binnen het bureau zijn de IPM rollen en competenties aanwezig om een adequate projectbeheersing te kunnen leveren.

De beheersstrategie is erop gericht het projectresultaat (incl. de daarbij behorende kwaliteitscriteria) te behalen binnen de gestelde tijd en het afgesproken budget. Scope, tijd en geld zijn daarom de centrale zaken waarop de sturing is gericht.

Teneinde scope, tijd en geld goed te beheeren is procesmanagement van groot belang.

Per projectfase worden de aspecten scope, tijd, geld, risico's en kwaliteit geijkt en worden bindende afspraken gemaakt. Hierover wordt verantwoording afgelegd in kwartaalrapportages en interne Bestuursrapportages.

IPM-rollen

5.2 BEHEERSASPECTEN EN -INSTRUMENTEN

5.2.1 Scope

De scope van het project is behandeld in paragraaf 2.6. De in de scope aangegeven onderwerpen worden overeenkomstig onderstaande tabel beheerst.

Scopebeheersing

Nr.	Scope-onderdeel	Toetsingscriterium	Kwaliteitsbeheersings-instrument
1	Veiligheid: hoogte en sterkte voldoen	• HR 2006 • Beleid Waterschap Rivierenland • Programma van Eisen en Wensen	• Hoogtemetingen • Sterkteberekeningen • Expert judgement
2	Te versterken dijkvakken	• veiligheidstoets	• Toetsing op basis van HR 2006
3	Ruimtelijke kwaliteit	• Ruimtelijk kwaliteitskader	• Inschakeling landschapsarchitecten/plaatselijke deskundigen
4	Planning	• Planstudie afgerond in mei 2012 • Realisatie afgerond in 2015	• PPI-Planningsinstrumentarium • Voortgangsrapportages
5	Kosten	• budget HWBP	• SSK-ramingen • Accountantscontrole/Audit

Voorgenomen scopewijzigingen worden besproken met het programmabureau HWBP en voorgelegd aan de stuurgroep. Het accorderen van een scopewijziging is voorbehouden aan de interne opdrachtgever. De projectleider is verantwoordelijk voor het signaleren van potentiële scopewijzigingen.

Scopemutaties worden opgenomen in de voortgangsrapportages.

5.2.2 Planning

Tijdsbeheersing is van groot belang omdat met de Staatssecretaris en de Provincie Zuid Holland is afgesproken om vereiste veiligheid uiterlijk in 2015 gerealiseerd te hebben.

De planning is opgenomen in bijlage 2. De bijgevoegde planning is een zogenaamde deterministische planning; hierin zijn de verwachte doorlooptijden ingepland. De komende maanden zal tevens een probabilistische planning (PPI-planning) worden opgesteld. Op basis van deze planning wordt een 'contractdatum' afgesproken. De sturing vindt plaats op basis van de deterministische planning.

Het behalen van de planning hangt mede af van het verloop van openbare inspraakprocedures op grond van de Awb. In de planning is vanzelfsprekend rekening gehouden met wettelijke termijnen voor het indienen van zienswijzen en bezwaar- en beroepsschriften.

Op de factor tijd/planning zijn de volgende beheersmaatregelen van toepassing:

- Er vindt permanent sturing op de planning plaats. Te voorziene vertragingen worden tijdig gesignaleerd

- Indien er vertraging in de planning wordtesignaleerd, zullen er maatregelen genomen moeten worden. In eerste instantie wordt in beeld gebracht wat de oorzaak (oorzaken) van de vertraging is. Ook wordt onderzocht of de oorzaak incidenteel of structureel is en van exogene of endogene aard. Daarna is het belangrijk om te weten of de vertraging direct gevolg heeft voor de einddatum van de planstudie of dat er ruimte is om de vertraging binnen een kwartaal in te lopen. Als deze ruimte binnen de planning niet aanwezig is wordt er gekeken of het mogelijk is extra capaciteit in te zetten of dat er andere versnellingsmogelijkheden zijn.

5.2.3 *Geld*

De totaalkosten voor het project zijn geraamd op € 175.000.000,00 (incl. BTW). Dit is een grove raming gebaseerd op 17,5 kilometer te versterken dijk tegen een bedrag van € 10.000.000,00 per kilometer.

In de totaalraming zijn de kosten van de planstudie begrepen. Deze bedragen conform de subsidieregeling € 23.000.000,= (incl. 19 % BTW). Er is een voorlopig krediet beschikbaar gesteld van € 7.200.000,00.

5.2.4 *Risico's*

Het risicomanagement vormt het hoofdonderdeel van de projectbeheersing. Het gaat hierbij om de volgende categorieën risico's:

- Risico's in kwaliteit
- Risico's in tijd
- Risico's in geld
- Exogene en endogene risico's

Het management van de risico's bestaat onder meer uit het bijhouden van een risicoregister. Dit risicoregister bevat:

- a) De tien belangrijkste risico's die de projectorganisatie onderscheidt en de uitgangspunten op basis waarvan tot die rangschikking is gekomen.
- b) Datum van opnemingsrisico in register.
- c) Oorzaak van het risico.
- d) Kans van optreden.
- e) Gevolg in tijd en geld indien het risico optreedt.
- f) Beheersmaatregelen.
- g) Actiehouder(s) van de beheersmaatregel.
- h) Datum waarop het risico is afgedekt (let wel een risico dat in het register is opgenomen blijft daarin staan).
- i) De wijze waarop de risico's die door de projectorganisatie beheerst worden zijn betrokken in de raming van de uitvoering van de maatregel.

Het risicoregister wordt elk trimester geactualiseerd en gerapporteerd aan het management en het HWBP.

Met medewerkers van Waterschap Rivierenland een risicoanalyse uitgevoerd volgens de RISMAN-methodiek. Hierbij zijn de risico's benoemd en geprioriteerd op een waarde, die afhankelijk is van kans x gevolg van het optreden van het risico. Het resultaat is een lijst van de tien belangrijkste exogene en endogene risico's (Top10-lijst) (zie onderstaande tabel). De Top10-lijst maakt deel uit van het risicoregister en wordt elk half jaar alsmede de bijbehorende beheersmaatregelen gerapporteerd aan het programmabureau HWBP. De projectrisico's zijn weergegeven in bijlage 4.

5.2.5 Kwaliteit

De volgende kwaliteitselementen kunnen worden onderscheiden:

- Projectbeheersing algemeen
- Duurzaamheid van de uit te voeren maatregelen
- Doelbereik
- Scopemanagement
- Plannings (tijdigheid)
- Risicomanagement
- Kostenbeheersing
- Competenties personeel
- Procedureverloop
- Toepassing inkoopbeleid
- (Externe) communicatie

Voor al deze elementen is een beheersingsinstrument voorhanden en zal ook worden ingezet.

In hoofdstuk 3 zijn de diverse producten genoemd die in de planstudiefase worden opgeleverd. Daarbij is aangegeven welke functionele en meetbare eisen gehanteerd worden. Deze eisen zijn daarmee ook kwaliteitscriteria.

In de kwartaalrapportages en de mogelijke audits zal ook gemeten worden op de kwaliteitseisen zoals deze zijn gesteld in de projectopdracht.

Kwaliteitsbeheersing

Kwaliteitsaspect	Norm kwaliteit	Risicogestuurde projectbeheersing
Project algemeen	Intentieverklaring	Plan van aanpak IPM rollenmodel Voortgangsrapportages
Duurzaamheid uit te voeren maatregelen	Beleidsplan WSRL	Voldoende robuustheid en uitbreidbaarheid toepassen
Veiligheid tegen hoogwater	• HR 2006 • Programma van Eisen en Wensen	• Hoogtemetingen • Sterkteberekeningen • Expert judgement
Ruimtelijke Kwaliteit	Ruimtelijk kwaliteitskader	
Scopemanagement	Sober, robuust en doelmatig	Voortgangsrapportages
Planning	Planning in plan van aanpak	PPI-Planning
Risicomanagement	Projectopdracht	Risicoregister
Kostenbeheersing	Richtinggevend budget in projectopdracht	Kostenramingen volgens SSK
Competenties personeel	Functieprofielen WSRL	Selectiecriteria
Procedureverloop	Wettelijke termijnen	Afstemming Bevoegde Gezagen
Toepassing Inkoopbeleid	Inkoopvoorwaarden WSRL	Interne audits/boetes
(Externe) communicatie	Communicatieplan	Meting draagvlak/volgen berichtgeving media

5.2.6 Informatie

Tijdige, juiste en eenduidige informatie is een belangrijk aspect van de projectbeheersing. Niet tijdige of onjuiste informatie kan bijvoorbeeld tot afbreuk van het draagvlak leiden.

In onderstaande matrix staan de belangrijkste documenten genoemd en de behandeling ervan in het proces.

Informatie/besluitvormingsmatrix/routing stukken

→→→→→ Besluitvormingslijn							
Document	Externe Stuur-groep	HW BP	Interne Stuur-groep	CDH	AB	Klankbord groep	GS
Plan van aanpak	-	4	4	3	-	-	4
Verificatieonderzoek	-	4	1	-	-	-	-
Vooronderzoek	-	-	1	-	-	-	-
Verkenning ontwerp mogelijkheden en randvoorwaarden/uitgangspunten	-	1	1	-	-	-	4
Ruimtelijk kwaliteitskader	4	4	1	-	-	1	4
Verwervingsplan onroerende zaken	-	4	1	-	-	-	-
Startnotitie MER	4	1	4	3	-	1	6
Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)	4	1	4	-	-	1	4
Programma van eisen en wensen	-	-	-	-	-	-	-
Projectnota/MER en voorkeursalternatief	4	1	4	3	-	1	5, 6
Ontwerp dijkversterkingsplan	4	1	4	3	-	-	6
Definitief Dijkversterkingsplan	4	1	4	3	3	1	2, 6
Vergunningaanvragen	-	-	-	-	-	-	6
Planning, raming en te volgen procedures realisatiefase	-	4	1	-	-	-	-
Voortgangsrapportages	-	4	1	1	-	-	-
Adviezen PDR	-	-	-	-	-	-	-
Advies MER-commissie	1	1	1	1	-	1	3
Verslag externe Stuurgroep	3	-	1	1	-	1	-
Verslag projectgroep	-	-	-	-	-	-	-
Verslag klankbordgroep	-	-	1	-	-	3	-

1 = kennis van nemen
 2 = goedkeuren
 3 = vaststellen

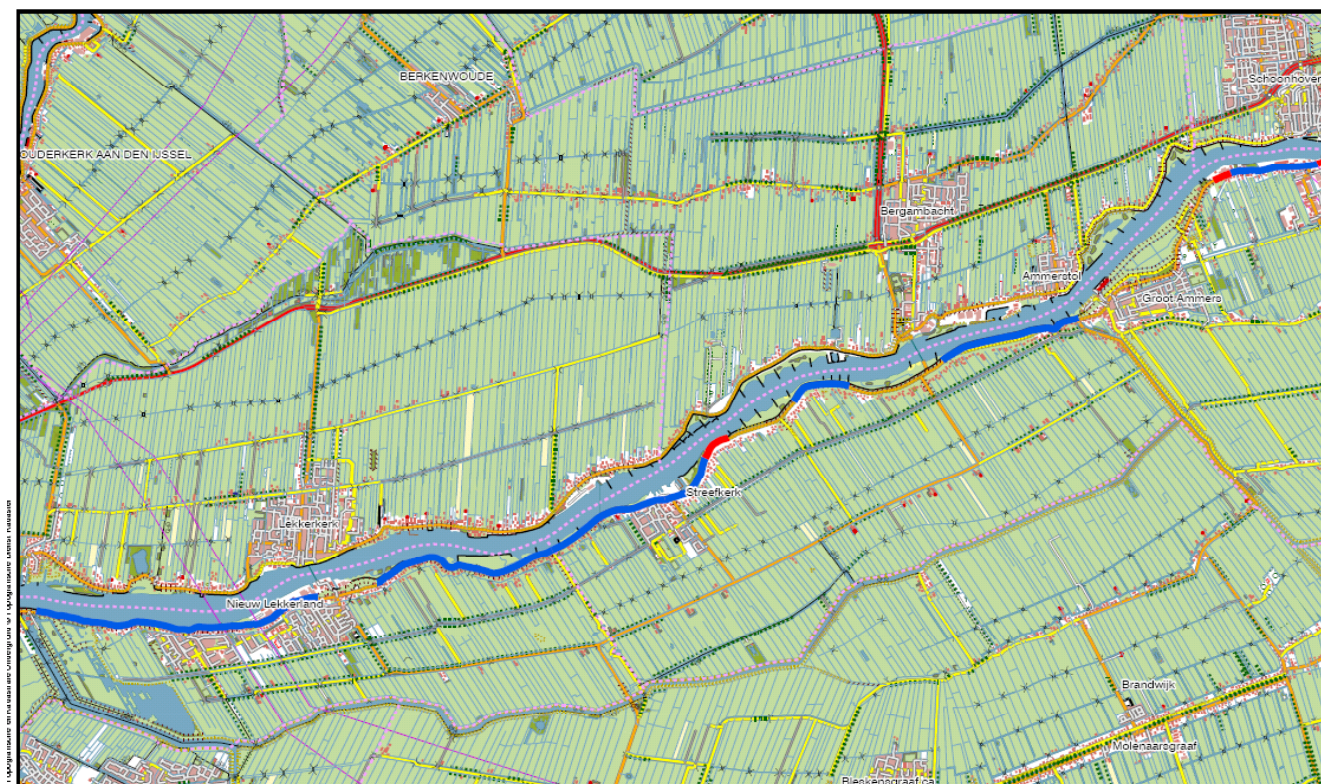
4 = een advies geven
 5 = instemmen
 6 = bekendmaken

Het digitale en fysieke archief is ingericht bij Waterschap Rivierenland. Het archief blijft na uitvoering van de planstudie in bezit van Waterschap Rivierenland.

BIJLAGEN

1. Gebiedskaart
2. Planning
3. Beheersplan
4. Projectrisico's
5. Toelichting procedure dijkverbetering/MER
6. Gebruikte afkortingen en begrippenlijst

Bijlage 1 Gebiedskaart

Bijlage 2 Planning

PLANNING project Lekdijk NWL-GRA																																
JAAR	2008				2009				2010				2011				2012				2013				2014				2015			
KWARTAAL	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
INITIATIEFFASE																																
plan van aanpak																																
DEFINITIEFFASE																																
communicatie																																
vooronderzoek																																
verweringsplan onroerende zaken																																
startnotitie MER																																
ONTWERPFASE																																
programma van eisen en wensen																																
aanbesteding Projectnota MER/Dijkversterkingsplan																																
opstellen Projectnota MER en voorkeursalternatief																																
opstellen dijkversterkingsplan																																
vergunningaanvragen																																
eindafstemming met GS																																
procedure besluit MER en vergunningaanvragen																																
OVERIGE BESLUITEN																																
grondverwerving																																
UITVOERINGSFASE																																
aanbesteding dienstenbestek																																
aanbesteding uitvoeringsbestek																																
werkelijke uitvoering																																

Bijlage 3 Beheersplan

Dit beheersplan is geschreven met het oog op projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier. Voor het onderhavige project is het ook toepasbaar. Op sommige onderdelen treden kleine wijzigingen op.

Algemeen

In opdracht van het hoofd projectbureau, Frans van den Berg, is een opzet uitgewerkt van de projectbeheersing processen voor het Projectbureau voorbereiding dijkverbeteringprojecten in het kader van de Ruimte voor de Rivier en HWBP maatregelen.

Bij de uitwerking is gebruik gemaakt van de input van het hoofd projectbureau en die van verschillende leden van het projectbureau. Op 3 juli heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waar de processen zijn doorbesproken met de medewerkers van het projectbureau. De naar aanleiding hiervan ontstane input is verwerkt in de eindversie.

Een belangrijk doel van dit document is om op procesniveau inhoud te geven aan het beheersplan. Het vormt daarmee tevens het inhoudelijke voorstel voor dit beheersplan.

Het is goed denkbaar dat processen op onderdelen verder zullen uitkristalliseren en daarmee gaan afwijken van hetgeen is beschreven. Teneinde een aansluiting te houden op de praktijk is het van belang om dit document indien nodig te actualiseren.

1.1 Meelezers

Meelezers	Datum
Jelle Sipkema	15 mei 2008
Frans v/d Berg	13 juni 2008
Ger de Vrieze	10 juli 2008
Jeroen Wensink	18 juni 2008
Richard van Doorn	26 juni 2008
Dick v/d Kooij	28 mei 2008
Peter Willems	1 juli 2008

1.2 Afkortingen & Definities

1.2.1 Afkortingen

Afkorting	Toelichting
PBR	Projectbureau
HPB	Hoofd projectbureau
PL	Projectleider
PB	Medewerker Projectbeheersing
OM	Omgevingsmedewerker
TM	Technisch medewerker
CM	Contract medewerker
PS	Project secretariaat
PG	Projectgroep
TS	Tijdschrijven
WSRL	Waterschap Rivierenland
IPM	Integraal projectmanagement
PDR	Programma directie RVR
BO	Bestuursovereenkomst

1.2.2 Definities

- Tijdschrijven
Mensen met een dienstverband bij WSRL schrijven tijd in Fluvio. Afdelingshoofd

accordeert de geschreven uren. PL bepaalt wie wel en niet op een project tijd kan schrijven.

- Detachering
Inhuur ten behoeve van de reguliere bezetting. Gedetacheerden schrijven geen tijd in Fluvio. Directe projectkosten worden aan de opdrachtgever doorbelast met een opslag. Voor detachering wordt een aparte kostensoort gebruikt. Indien kosten niet aan één project kunnen worden toegerekend zal de gedetacheerde een urenoverzicht bijhouden op basis waarvan de factuur kan worden uitgesplitst over meerdere projecten.

1.3 Kwaliteitsmanagement

Referenties:

- Projectresultaat moet voldoen aan wettelijke eisen en geldende ontwerpnormen en in lijn zijn met ontwerpkeuzes. Eventuele afwijkingen moeten worden onderbouwd.

Beheer:

- Per product expliciet de kwaliteitseisen vastleggen in vraagspecificaties
- Bij beoordeling offertes minimum kwaliteitsniveau in bouwen bij de gunning en aan kwaliteit een hoog gewicht toekennen
- Resultaten m.b.t. rivierkundige berekeningen, ruimtelijke kwaliteit, kosten laten toetsen door externe instantie
- Risicoanalyse: Risico's voor de kwaliteit worden vertaald in gevolgen voor tijd en /of geld, daar het halen van de scope randvoorwaarde is. Verslag per kwartaalrapportage

1.3.1 Audits / Peer review

Rekening moet worden gehouden met audits gericht op de projectbeheersstructuur. Als onderdeel van kwaliteitsmanagement van het eigen projectbeheersing proces zullen peer review worden georganiseerd. Hierbij wordt aan een collega initiatiefnemer gevraagd een mening te vormen de wijze waarop de projectbeheer organisatie is ingeregeld.

2 Projectorganisatie

2.1 Projectorganisatie

Voor de opzet van de projectorganisatie wordt verwezen naar hoofdstuk ... van het plan van aanpak.

2.2 IPM rolderdeling projectgroep

In deze paragraaf wordt de relatie behandeld met de structuur Rolprofielen IPM zoals beschreven in Werkwijzer Aanleg / Deel 2: Proceskaders per IPM-rol / 14 april 2008

Wegens de relatief beperkte omvang² van de bij het Waterschap uitgevoerde RvR projecten (planstudiefase) is gekozen voor een matrixachtige invulling van bovengenoemde IPM structuur. Met de kennis van dit moment is de verwachting dat één (IPM)specialist meerdere projecten kan bedienen en geen leiding zal geven aan een expertgroep. De functiebenamingen zijn hierop aangepast.

Opgemerkt wordt dat rollen ook ingevuld kunnen worden door externe partijen / consortia.

Hoofd projectbureau	Projectleider 1	Projectleider 2	Projectleider 3	Projectleider 4
Medewerker projectbeheersing				
Omgevingsmedewerker				
Technisch medewerker				
Contractmedewerker				

² Kostenbudget RvR projecten WSRL bedraagt totaal circa 2mln per jaar

2.2.1 IPM processen

In onderstaand schema wordt een IPM proces overzicht gegeven. Bij de uitwerking van de verschillende processen zal met name worden ingegaan op het generieke proces projectbeheersing / projectondersteuning. Binnen WSRL is besloten de verantwoordelijkheden rondom het proces projectbeheersing neer te leggen bij de projectleider. Deze wordt inhoudelijk ondersteund door de medewerker projectbeheersing. In aanvulling op onderstaand schema wordt bij WSRL gewerkt met een hoofd projectbureau die optreedt als gemandateerd (intern) opdrachtgever.

Generiek proces IPM	Werkprocessen
Projectmanagement	Opdrachtrealisatie
	Projectsturing en samenwerking
	Kwaliteitsmanagement
	Capaciteitsmanagement
	Integrale veiligheid
Projectbeheersing / projectondersteuning	Baseline- en wijzigingenbeheer
	Financieel beheer
	Planningbeheer
	Documentbeheer
	Risicobeheer
Omgevingsmedewerker	Stakeholdermanagement
	Communicatie
	Verkeersmanagement
	Conditionering
Technisch medewerker	Definitie
	Ontwerpen
	Bouwen
	Overdracht aan beheer
Contractmedewerker	Marktstrategie
	Inkoop
	Contractbeheer

Uit: Proceskaders per IPM rol 14 april 2008

3 Scopemanagement

3.1 Algemeen

Een Scopewijziging is een wijziging van artikel 2 (verplichtingen van WSRL) van de bestuursovereenkomst. Scopemanagement richt zich op de vraag of er een aanpassing van de bestuursovereenkomst noodzakelijk is.

3.1.1 Uitzonderingen op de standaard processen

-

3.1.2 Relevante kaders en systemen

3.1.2.1 Relevante kaders

- Bestuursovereenkomst / blz. 35 projectbeheersing / scopemutaties
- Voorbeeld proces: Scope management document Munnikenland
J:\Projectbureau\dijkverbeteringsprojecten\Munnikenland\Stuurgroep\Stuurgroepvergaderingen\stuurgroep 2007-12-19\bijlage 5

3.1.2.2 Systemen

- Word / Scope register

3.2 Procesbeschrijving

PL werkt samen met OM minimaal 1 keer per kwartaal het scopedocument bij. Hierin wordt een onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

1. Opdrachten die deel uitmaken van het project
2. Opdrachten waarvan PL vindt dat ze deel zouden moeten uitmaken van het project
3. Opdrachten die geen deel (moeten) uitmaken van het project maar waarvoor wel afstemming is vereist

Van scope issues worden altijd de volgende implicaties toegelicht:

- Stand van zaken & inhoud
- Financiën
- Planning
- Stand van zaken & inhoud

3.3 Taakverdeling

Functie	Taak
PL	Vorstel verzoek tot scopemutatie
Externe stuurgroep	Adviseert CDH
CDH	Indienen verzoek tot scopemutatie
Staatssecretaris	Schriftelijk akkoord

4 Planningsproces

4.1 Algemeen

Zowel bij PDR als bij WSRL / Projectbureau is de kaderstelling m.b.t. planningstechnieken en processen in beweging. Uitgangspunt voor kennisontwikkeling bij WSRL vormt PPI. Methodisch wordt daarmee de lat op gelijke (hoge) hoogte gelegd als PDR.

4.1.1 Scope

Planningsproces beperkt zich tot de planning van het gehele project.

4.1.2 Uitzonderingen op de standaard processen

4.1.3 Relevante kaders en systemen

4.1.3.1 Relevante kaders

- PDR presentatie projectbeheersing dag 5 juni 2008 / onderdeel planning

4.1.3.2 Relevante systemen

- MS Projects

4.2 Procesbeschrijving

4.2.1 Bijwerken planning

PB (of planner) werkt wekelijks of in ieder geval na relevant voortschrijdend inzicht mede op basis van input van PG, MSP³ op zodanige wijze bij dat:

- de planning volledig is
- de voortgang in de geplande activiteiten zichtbaar is
- risico's in tijd duidelijk zijn opgenomen
- bestuurlijk overleg en besluitvorming voldoende ruimte hebben
- er aansluiting is met de snipfasering
- wijzigingen in de planning gevolgd kunnen worden

4.2.2 Koppeling planning en risicoregister

PL actualiseert per gebeurtenis of anders minimaal per maand de aansluiting tussen planning en risicoregister.

4.3 Taakverdeling

Functie	Taak
PL	Verantwoordelijk voor inhoudelijk goede en volledige planning; bewaakt de driehoek planning, raming en risicomangement
PB	Werkt de planning bij en heeft een signalerende functie
PG	Levert input voor de planner

³ Microsoft Projects

5 Ramingproces (tijd en geld)

5.1 Algemeen

5.1.1 Scope

- Raming heeft zowel betrekking op Euro's en uren.
- De procesbeschrijving heeft betrekking op de raming van de planstudiefase

5.1.2 Uitzonderingen op de standaard processen

5.1.3 Relevante kaders en systemen

5.1.3.1 Relevante kaders

- PRI richtlijnen (raming uitvoeringskosten)
- Tarieven WSRL
- Memo inrichting Fluvio mei 2008
- Verordening op de organisatie van het financieel beheer van het waterschap / internet
- Diverse mandaatregelingen / internet

5.1.3.2 Relevante systemen

- Fluvio
 - Financiële administratie, Budgetadministratie (Euro's en uren), Contractadministratie, urenregistratie
- Excel
 - Gedetailleerde ramingen worden in Excel bijgehouden. Versies van ramingen in Excel en Fluvio hebben dezelfde id (versienummer of naam)
 - Rapportagetool⁴ t.b.v. kwartaalrapportages
 - Financiële administratie, Budgetadministratie (Euro's en uren), Contractadministratie, urenregistratie

5.2 Procesbeschrijving

5.2.1 Opstellen uitputtingsoverzicht

PB stelt minimaal per kwartaal (kwartaalrapportage) een uitputtingsoverzicht op waarin begroting wordt afgezet tegen de realisatie. Hierbij wordt gecontroleerd op juistheid (kloppen de bedragen) en volledigheid (zitten alle facturen en uren erin).

5.2.2 Bijwerken raming

- PL beoordeelt uitputtingsoverzicht inhoudelijk en geeft aan in hoeverre de raming moet worden aangepast (in relatie tot het risicoregister)
- MPB actualiseert raming (in relatie tot risicoregister)

5.2.3 Scopemanagement

5.3 Taakverdeling

Functie	Uitvoeren
PL	Verantwoordelijk voor een goede en actuele raming; actualiseren raming, bewaken driehoek raming, risicoregister, planning
PB	Opstellen uitputtingsoverzicht
PG technisch medewerker	Leveren van input voor de raming

⁴ Deze tool is nog in ontwikkeling

6 Risicomanagement proces

6.1 Algemeen

De ongewenste gebeurtenissen die "tijd", "scope", "geld", "kwaliteit" en "omgeving" beïnvloeden worden in de regelmatige terugkomende risicoanalyses benoemd. Per ongewenste gebeurtenis worden de oorzaken en gevolgen en de beheersingsmaatregelen (wat, wie, wanneer en kosten van beheersingsmaatregelen) benoemd. Dit geheel is het risicoregister. De beheersmaatregelen worden in de planning en raming opgenomen. De risicoanalyse is de basis voor de post onvoorzien in de kostenraming.

6.1.1 Scope

6.1.2 Relevante kaders en systemen

6.1.2.1 Relevante kaders

- Risicomanagement cf Risman methodiek
- BO / model kwartaalrapportage / risicoregister

6.1.2.2 Relevante systemen

- Excel / Risico register Twijnstra & Gudde

6.2 Procesbeschrijving

6.2.1 Risicoregister klein onderhoud

- PL werkt het risicoregister bij in geval van relevant voortschrijdend inzicht en minimaal per kwartaal zo dat euro en tijd risico's een aansluiting hebben met respectievelijk de raming en de planning.
- Minimaal maandelijks worden ontwikkelingen in het register plus maatregelen besproken in de PG
- PL zorgt voor beheersmaatregelen waarmee op adequate wijze de top 10 endogene risico's kunnen worden beheerst.
- PL inventariseert minimaal 1 keer per kwartaal in hoeverre de gedefinieerde beheersmaatregelen effect hebben en stuurt waar nodig bij.

6.2.2 Risicoregister groot onderhoud

- PL organiseert tweejaarlijks een risicosessie m.m.v. Twijnstra & Gudde met PG.

6.3 Taakverdeling

Taak	Uitvoeren
PL	Verantwoordelijk voor inhoud risicoregister; initieert groot en klein onderhoud hieraan; definieert beheersmaatregelen; deelt deze toe aan medewerkers en bewaakt de effectiviteit ervan; bewaakt de samenhang tussen planning, raming en risicomanagement.
PG	Levert input
PB	Werkt het risicoregister bij

7 Rapportageproces

7.1 Algemeen

7.1.1 Scope

- Deze procesbeschrijving beperkt zich tot een beschrijving op hoofdlijnen van de verschillende activiteiten t.b.v. de PDR kwartaalrapportage zoals beschreven in de Bestuursovereenkomst.
- De procesbeschrijving beperkt zich tot de onderbouwing van de rapportage van de beheersmaatregelen. Lay out en inhoudelijke toelichtingen vallen buiten de scope van dit document.

7.1.2 Uitzonderingen op de standaard processen

7.1.3 Relevante kaders & systemen

7.1.3.1 Relevante kaders

- Bestuursovereenkomst / Modelrapportage
- 7.1.3.2 Relevante systemen
- Risico register
- MS projects
- Fluvio
- Rapportage tool

7.2 Procesbeschrijving

7.2.1 Algemeen

De PL organiseert per kwartaal de tijdige aanlevering van de input en de samenstelling van de kwartaalrapportage.

7.2.2 Dataverzameling

PL (ondersteund door PB) verzamelt de volgende data / inhoudelijke toelichtingen

- Scopemanagement
- Planning
- Raming & uitputtingsoverzicht
- Risico register

7.2.3 Samenhang risicomanagement, planning & raming

PL bewaakt verbanden tussen risicomanagement, planning en ramingen en legt een duidelijk zichtbare link in de verslaglegging.

7.2.4 Review en rapportage

PL bespreekt het concept met HPB. HPB rapporteert aan bestuur en PDR.

7.2.5 Management samenvatting
PL stelt beknopte samenvatting op cf onderstaand schema⁵.

Thema	Status	Toelichting
Algemene stand van zaken		
Scope		
Planning		
Resources		
Risicomanagement		

7.2.6 Rapportagekalender

	Voorafgaande Q	Opvolgende Q		
Thema	Laatste maand oude Q	1 ^e werkweek nieuwe Q	2 ^e werkweek nieuwe Q	3 ^e werkweek nieuwe Q
Scope			Bijwerken scopedocument	
Planning			Bijweken planning	
Resources		Fluvio; check uren en kosten	Definitieve rapportage	
Risico mgt		Bijgewerkt risicoregister; beoordelen effecten beheersmaatregelen		
Overig	Pl organiseert nieuw Q rapportage	Verzamelen input / schrijven concept	Bespreken concept met HPB	Eindredactie en verzending aan PDR

⁵ Eventueel kan dit overzicht worden uitgebreid met inhoudelijke thema's, bijvoorbeeld producten & deelp producten.

7.3 Taakverdeling

Functie	Taak
HPB	Beoordeelt de kwartaalrapportdag voordat deze aan PDR wordt verzonden
PL	Is verantwoordelijk voor de tijdige samenstelling van de kwartaalrapportage plus toelichting samenhang risicoregister, planning en raming
PG	Leverd input
PB	Ondersteunt bij samenstellen en verzamelen van input

8 Overig

8.1 Tijdschrijven

8.1.1 Algemeen

8.1.1.1 Scope

De verplichting tot tijdschrijven geldt voor alle personen met een WSRL dienstverband. Personen zonder een WSRL dienstverband schrijven geen tijd.

8.1.2 Procesbeschrijving

8.1.2.1 Invoeren urenstaten

Medewerker voert wekelijks de gemaakte uren van de afgelopen week in. Hierbij gelden de volgende minimale invoer eisen :

- Projectnummer
- Projecttaak voor declarabele uren
- Overige taak voor niet declarabele uren

8.1.2.2 Accorderen urenstaten

Het afdelingshoofd accordeert wekelijks de urenstaten van de medewerkers.

8.1.2.3 Beheer tijdschrijven projecten

Projectleider actualiseert op kwartaalbasis de transactiebesturing in Fluvio. Hiermee wordt geregeld wie tijd kan schrijven op het project. Door middel van de einddatum kan in de transactiebesturing worden aangegeven dat rechten zijn verlopen.

8.1.2.4 Controle uren op projectbasis

Projectleider controleert per kwartaal en in relatie tot de kwartaalrapportage de juistheid van de op het project geschreven uren

8.1.2.5 Bewaking urenstaten

PB draait wekelijks een bewakingsoverzicht van de medewerkers van het projectbureau en stuurt medewerkers die nog uren moeten invoeren van periodes langer dan een week geleden een herinnering.

8.1.3 Functiescheiding

Functie	Beoordelen	Uitvoeren
Afdelingshoofd	Accordeert urenstaat	
Medewerker		Voert wekelijks urenstaat in
PL	Controleert juistheid van op het project geschreven uren	Regelt toegang tijdschrijvers op projectniveau
PB		Stuurt herinneringen aan medewerkers

8.1.4 Uitzonderingen op de standaard processen

In verband met het kunnen uitsplitsen van facturen door de budgethouder houden personen die op detacheringbasis worden ingehuurd en aan meer dan één project werken een tijdsbestedingoverzicht (geen Fluvio) per project bij.

8.1.5 Relevante kaders en systemen & archief

8.1.5.1 Relevante kaders

- 8.1.5.2 Relevante systemen
- Fluvio
- 8.1.5.3 Archief

8.2 Aanbestedingsproces

8.2.1 Algemeen

8.2.1.1 Scope

Beschrijving van het aanbestedingsproces beperkt zicht tot leveringen en diensten (geen werken).

8.2.2 Procesbeschrijving

Voor een procesbeschrijving wordt verwezen naar de paragraaf relevante kaders.

8.2.2.1 Procuratieregister

Huidig schema voor leveringen en diensten			
Begrote omvang van de levering of dienst inclusief BTW ⁶	Van € 0,- tot € 75.000,-	Van € 75.000,- tot Europees drempelbedrag	Europees drempelbedrag
Uitgangspunt voor de te kiezen aanbestedingsvorm	Onderhands minimaal 3 / max. 6 inschrijvers	Onderhands minimaal 3 / max. 6 inschrijvers	Conform Europese richtlijnen
Bevoegdheden tot het toepassen van een minder zware alternatieve aanbestedingsvorm : Enkelvoudige uitnodiging	Afdelingshoofd	Directeur	N.v.t.
Bevoegdheid tot gunning conform selectie/gunningcriteria en kleiner dan raming	Afdelingshoofd/ Projectleider Onderafd.hfd.	Afdelingshoofd/ Projectleider	Directeur
Bevoegdheid tot gunning niet conform inschrijving groter dan raming + 10%	Afdelingshoofd	CDH	CDH
Bevoegdheid tot gunning niet conform gunningcriteria	Directeur	CDH	CDH

8.2.3 Functiescheiding

Functie	Beoordelen	Uitvoeren
Projectteam		Opstellen programma van eisen & aanbestedingsleidraad ⁷
Inkoop coördinator		Advisering
PL	Vaststellen PVE & aanbestedingsleidraad	
Jurist	Juridische toetsing	
Beoordelingscommissie	Beoordelen aanbiedingen	

8.2.4 Uitzonderingen op de standaard processen

8.2.5 Relevante kaders en systemen & archief

8.2.5.1 Relevante kaders

- Inkoop en aanbestedingsbeleid WSRL
http://www.waterschapprivierenland.nl/digitaal_loket/regelgeving/nota_inkoop_en_aanbestedingsbeleid
- Inkoopstrategie PDR
- Algemene inkoopvoorwaarden
- Verordening op de organisatie van het financieel beheer van het waterschap / internet
- Diverse mandaatregelingen / internet

8.2.5.2 Toekomstige kaders

⁶ Het grensbedrag verschuift binnenkort mogelijk van € 75.000,- naar € 50.000,-

⁷ Aanbestedingsvereisten plus toelichting op de aanbestedingsprocedure en selectieproces

- Presentatie concept aanbestedingswet / Ria van Os
- Inkooptoolkit WSRL (in de maak)
- 8.2.5.3 Relevante systemen
- www.aanbestedingskalender.nl

8.3 Archief

De indeling van het projectarchief/-dossier zal conform de Ruimte voor de Rivier-eisen gedaan worden. Uitgangspunt is dat archiefbeheer voldoet aan de archiefwet. Het archief wordt door WSRL volledig, methodisch en zorgvuldig beheerd. Het archief is in eerste aanleg een papieren archief.

Per document in het papieren archief wordt het volgende aangegeven:

- Versie en status per document;
- Toetsing/bespreking;
- Zichtbare vaststelling (al dan niet digitale parafen).

Per dossier zal een eenduidige indeling worden gehanteerd.

Alle documenten worden digitaal opgeslagen cf onderstaande directory structuur:
J:\Projectbureau dijkverbeteringprojecten\Projectnaam\subdirectory\documentnaam

8.3.1 Verseon

Bij WSRL wordt gebruik gemaakt van een post en archiefsysteem Verseon. Procesbeschrijving hiervan is opgenomen in de Handleiding Verseon; raadplegen en behandelen.

Bijlage 4 Projectrisico's

Cluster (thema)	Gebeurtenis	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	OTG	Exogeen / endogeen	Actiehouders beheersmaatregelen	Kans (klasse)	L	Kans (exact) T-waarde	U	Gevolg Geld Totaal (klasse)	L	Gevolg Geld Totaal (exact) T-waarde	U	Gevolg Tijd(klasse)	L	Gevolg Tijd (exact) T-waarde	U	Kans * Gevolg Geld € Tot. K*G Klassen	Kans * Gevolg Geld € Tot. Verwachtingswaarde	Kans * Gevolg Tijd K*G Klassen
Vastgoed (m2)	Grond is niet tijdig beschikbaar (bebouwd/onbebouwd)	Te lage taxaties vertragen grondverwerving/te laat begonnen met grondverwerven	Vertraging in de uitvoering + schadeclaims aannemer + imagoschade WSRL als het project te laat wordt opgeleverd	Tijd (planstudie)	Endogeen	Contract-manager	4	50%	75%	100%	1	€ -	€ 875,000	€ 1,750,000	4	12	18	>>	4	€ 656,250.00	16
Randvoorwaarden	Verschil van inzicht over de toe te passen randvoorwaarden tussen WSRL en RWS	Beleid WSRL wijkt af van beleid RWS (dijkvak/dijkringbenadering samenhang met robuustheid)	Vertraging in de planning	Tijd (planstudie)	Endogeen/exogeen	Projectleider	4	50%	75%	100%		€ -	€ -	€ -	4	12	18	>>	0	€ -	16
Procedures/ vergunningen/ juridisch	Beroep tegen goedkeuringsbesluit van de provincie van het dijkversterkingsplan	Ontevredenheid met besluit, uitzicht, schadeloosstelling of impact op perceel	Vertraging in de planning	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings-manager	4	50%	75%	100%		€ -	€ -	€ -	4	12	18	>>	0	€ -	16
Vastgoed (m2)	Grond is niet tijdig beschikbaar (bebouwd/onbebouwd)	Te laat gestart met onteigeningsprocedure (te lang geloofd in minnelijke schikking)	Vertraging in planning	Tijd (planstudie)	Endogeen	Contract-manager	4	50%	75%	100%		€ -	€ -	€ -	3	6	9	12	0	€ -	12
Randvoorwaarden	Anticiperen op toekomstig beleid Hoogwaterveiligheid	Nieuwe inzichten door VV21 advies Deltacommissie (Veerman), normering 2011 en VNK	Vertraging in de planning + scopewijziging + vermindering draagvlak	Tijd (planstudie)	Endogeen/exogeen	Projectleider	3	25%	38%	50%	4	€ 17,500,000	€ 26,250,000	€ 35,000,000	3	6	9	12	12	€ 9,843,750.00	9
Ruimtelijke kwaliteit	Fietspad Nieuw-Lekkerland is moeilijk te integreren in het dijkversterkingsplan	Te weinig ruimte/ gaat ten koste van andere belangen	Vertraging in de planning + scopewijziging + mogelijk hogere kosten	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings-manager/ Technisch medewerker	3	25%	38%	50%	1	€ -	€ 875,000	€ 1,750,000	3	6	9	12	3	€ 328,125.00	9
Besluitvorming	Maatschappelijk gewenst plan kost veel meer dan beschikbaar budget	- Hoge verwachtingen van bewoners/omgeving/ gemeenten - Te laag budget	Er wordt niet tijdig een keuze gemaakt voor het voorkeurs-alternatief	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings-manager	2	5%	15%	25%	3	€ 8,750,000	€ 13,125,000	€ 17,500,000	4	12	18	>>	6	€ 1,968,750.00	8
Besluitvorming	Maatschappelijk gewenste keuze buitendijkse ontwerpvariant	Binnendijkse bebouwing die maatschappelijk of cultuurhistorisch belangrijk zijn	Hogere complexiteit vanwege compenserende maatregelen daardoor mogelijk vertraging in de planvorming + mogelijk hogere kosten	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings-manager Technisch manager	2	5%	15%	25%	2	€ 1,750,000	€ 5,250,000	€ 8,750,000	3	6	9	12	4	€ 787,500.00	6
Projectbeheersing/(project)-organisatie	Onvoldoende capaciteit	- te weinig kundige medewerkers beschikbaar - overspannen markt van adviesbureaus	Vertraging in de planning	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider	2	5%	15%	25%		€ -	€ -	€ -	3	6	9	12	0	€ -	6
Randvoorwaarden	Wens tot verfijning van grensverleggend onderzoek	een poging om afgekeurde vakken alsnog tot voldoende te toetsen	Vertraging in de planning + scopewijziging	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider	2	5%	15%	25%	1	€ -	€ 875,000	€ 1,750,000	2	3	4.5	6	2	€ 131,250.00	4

Communicatie	Dijkverbeteringsmoehel d bij bewoners en belanghebbenden.	- 2e dijkversterkingsronde binnen 20 jaar. - Gebrek aan vertrouwen door slechte ervaringen uit het verleden	- Vertraging in de planning omdat noodzaak wordt bestreden - Afbrokkeling draagvlak - Waterschap verliest geloofwaardigheid - Duurdere uitvoeringsvariant	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings- manager	2	5%	15%	25%	1	€	-	€ 875,000	€ 1,750,000	2	3	4.5	6	2	€ 131,250.00	4
Vastgoed (m2)	Grond is niet tijdig beschikbaar (bebouwd/onbebouwd)	Geen draagvlak/weerstand vanwege eerdere dijkversterkingsprojecten	Vertraging in de uitvoering + schadeclaims aannemer + imagoschade WSRL als het project te laat wordt opgeleverd	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings- manager	2	5%	15%	25%	1	€	-	€ 875,000	€ 1,750,000	2	3	4.5	6	2	€ 131,250.00	4
Randvoorwaarden	Voorlopige resultaten van het grensverleggend onderzoek zijn aanleiding voor vervolgonderzoek	Besluiteloosheid om keuze te maken tussen de toetsuitkomst voldoende/onvoldoende	Vertraging in de planning + scopewijziging	Tijd (planstudie)	Endogeen/ exogeen	Projectleider	2	5%	15%	25%		€	-	€ -	€ -	1	0	1.5	3	0	€ -	2
Ruimtelijke kwaliteit	Verzoek van derden om plan in dijkversterkingsproject op te nemen	Wens van derden (gemeenten, provincie etc.) om andere plannen mee te nemen	Vertraging in de planning + scopewijziging	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings- manager	3	25%	38%	50%		€	-	€ -	€ -	1	0	1.5	3	0	€ -	3
VHR/Natura 2000/	Aanwezigheid van beschermde dieren- en plantensoorten	Zeldzame dieren en planten moeten worden beschermd	Vertraging in planning en hogere kosten door compenserende maatregelen	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider	1	0%	3%	5%	2	€ 1,750,000	€ 5,250,000	€ 8,750,000	4	12	18	>>	2	€ 131,250.00	4	
Randvoorwaarden	Grensverleggend onderzoek leidt tot nieuwe kennis	Autonome voortgang van grensverleggend onderzoek	Vertraging in de planning + scopewijziging	Tijd (planstudie)	Exogeen	Projectleider	1	0%	3%	5%		€	-	€ -	€ -	3	6	9	12	0	€ -	3
Procedures/ vergunningen/ juridisch	Nutsbedrijven werken niet mee aan verlegging van kabels en leidingen	Onvrede over de hoogte van de schadeloosstelling	Vertraging in planning	Tijd (realisatie)	Endogeen	Contract- manager	1	0%	3%	5%		€	-	€ -	€ -	3	6	9	12	0	€ -	3
Procedures/ vergunningen/ juridisch	Bestemmingsplan niet tijdig aangepast	Gebrekkige samenwerking tussen overheden Bezwaarprocedures burgers	Vertraging in planning	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Contract- manager	1	0%	3%	5%		€	-	€ -	€ -	3	6	9	12	0	€ -	3
Ruimtelijke kwaliteit	Verschil van inzicht over de invulling van het begrip ruimtelijke kwaliteit	Belangen tegenstellingen tussen overheden en belangengroeperingen	Vertraging in de planvorming door bestuurlijk overleg m.b.t. de invulling van ruimtelijke kwaliteit. Kosten kunnen toenemen agv ruimtelijke kwaliteitsmaatregelen	Tijd (planstudie)	Endogeen	Projectleider/ Omgevings- manager	1	0%	3%	5%	1	€	-	€ 875,000	€ 1,750,000	2	3	4.5	6	1	€ 21,875.00	2
Markt/ aanbesteding	Raming hoger dan budget	- Prijsstijgingen energie en materialen - Marktwerving	Kosten stijgen	Geld (realisatie)	Exogeen		4	50%	75%	100%	4	€ 17,500,000	€ 26,250,000	€ 35,000,000		0	0	0	16	€ 19,687,500.00	0	
Markt/ aanbesteding	Raming hoger dan budget	Uitvoeringsplan blijkt duurder dan nu verwacht	Kosten stijgen	Geld (realisatie)	Endogeen	Projectleider	3	25%	38%	50%	4	€ 17,500,000	€ 26,250,000	€ 35,000,000		0	0	0	12	€ 9,843,750.00	0	
Vastgoed (m2)	Schade aan naastgelegen bebouwing	Door zettingen en/of trillingen ontstaat schade	Schadeclaims, imagoschade	Geld (realisatie)	Endogeen	Projectleider/ Contract- manager/ Technisch manager	2	5%	15%	25%	2	€ 1,750,000	€ 5,250,000	€ 8,750,000		0	0	0	4	€ 787,500.00	0	

Bijlage 5 Toelichting procedure dijkverbetering/MER

A. Startnotitie

De procedure voor milieueffectrapportage is vastgelegd in de Wet milieubeheer en voorziet bij aanvang van de procedure in het opstellen van een Startnotitie. Deze stap wordt ook in de dijkverbeteringprocedure genomen en wordt daarbij gebruikt als gezamenlijke eerste stap voor planvoorbereiding en milieueffectrapportage. De Startnotitie beschrijft het voornemen tot dijkverbetering, de aanleiding voor het voornemen, de bestaande situatie, het beleidskader, de in de Projectnota/MER te onderzoeken alternatieven en varianten, een indicatie van de mogelijke milieueffecten en de wijze waarop het meest milieuvriendelijke alternatief wordt samengesteld.

B. Inspraak en Richtlijnen

De Startnotitie ligt gedurende zes weken ter inzage. In deze periode wordt ook een voorlichtingsavond georganiseerd door het Waterschap Rivierenland. Een ieder kan gedurende de inspraakperiode en op de voorlichtingsavond zijn/haar zienswijze(n) kenbaar maken aan de coördinerende provincie Zuid Holland. Van mondelinge zienswijzen wordt een verslag gemaakt. Deze zienswijzen betreft de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) bij haar advies voor Richtlijnen aan het bevoegd gezag.

De provincie Zuid Holland stelt vervolgens, rekening houdend met de zienswijzen, met het advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage en met het advies van de wettelijke adviseurs (de inspecteur Milieuhygiëne, de directeur Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten) de definitieve Richtlijnen vast. Dit gebeurt binnen dertien weken na publicatie van de Startnotitie.

De Richtlijnen geven aan waaraan het onderdeel MER van de Projectnota/MER moet voldoen. Daarbij wordt onder meer ingegaan op de alternatieven en varianten en op de aspecten die beschouwd zullen moeten worden.

C. Opstellen Projectnota/MER/Ontwerp dijkverbeteringsplan en aanvragen overige besluiten

Opstellen Projectnota/MER

De Projectnota/MER bestaat uit:

- een beschrijving van de gemaakte keuze (het voorkeursplan);
- een beschrijving van het planvoorbereidingsproces, de alternatieven afwegingen die tijdens dit proces zijn gemaakt en de informatie die hierbij is gebruikt;
- een beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief en eventueel de redenen waarom dit niet is gekozen;
- een onderbouwing van het plan. Het bevat de verantwoording van het technisch ontwerp. De uitgebreide technische verantwoording wordt verwoord in het Ontwerpplan en de rapportage van het Geotechnisch onderzoek.

Bij het opstellen van de Projectnota/MER wordt rekening gehouden met de vastgestelde richtlijnen. De Projectnota/MER biedt alle relevante informatie ten behoeve van het vervolg van de besluitvorming en presenteert de uitgewerkte alternatieven en varianten en vergelijkt de milieueffecten en andere gevolgen van de verschillende oplossingen. Het in de Projectnota/MER gepresenteerde voorkeursalternatief wordt gedetailleerd uitgewerkt in het Ontwerp dijkverbeteringsplan.

In de MER worden van ruimtelijke ingrepen de effecten op het watersysteem aangegeven, inclusief maatregelen.

Opstellen Ontwerp dijkverbeteringsplan (volgens Wet op de waterkering, Wwk)

Al tijdens de afronding van het opstellen van de Projectnota/MER, zal de waterkeringbeheerder het ontwerpplan gaan opstellen. In deze fase wordt het voorkeursalternatief uit de Projectnota/MER verder uitgewerkt tot een ontwerpplan.

Grondverwerving

Hoewel pas na de goedkeuring van Gedeputeerde Staten de waterkeringbeheerder kan beginnen met de administratieve onteigeningsprocedure, is het van belang dat reeds nu hieraan aandacht wordt besteed. De waterkeringbeheerder heeft namelijk de plicht -en dat is ook meestal de praktijk- om eerst te trachten langs minnelijke weg de nodige gronden te verwerven. Dit kan in deze fase worden opgestart.

Vergunningenprocedure (Wwk)

Voor de uitvoering van het plan zijn een aantal vergunningen benodigd. De vergunningprocedure wordt in dit stadium in gang gezet. Dat betekent dat de waterkeringbeheerder een inventarisatie maakt van de benodigde vergunningen en de vergunningaanvragen opstelt. Waterschap Rivierenland streeft naar een goed en regelmatig vooroverleg met het Bevoegd Gezag. Enerzijds om de procedure van de Wwk helder te maken en anderzijds om te bevorderen dat de (ontwerp) vergunningen op tijd worden aangeleverd.

Vaststellen Ontwerp dijkverbeteringsplan (Wwk) door het Waterschap

Het waterschap stelt het Ontwerp dijkverbeteringsplan vast en dient het met de Projectnota/MER in bij Gedeputeerde Staten ten behoeve van de aanvaarding van het MER en het coördineren van de vergunningaanvragen.

D. Aanvaardbaarheid en toetsing projectnota/MER

Inspraak en toetsing voor vaststellingsbesluit

GS van de provincie Zuid Holland beoordelen binnen zes weken na indiening de aanvaardbaarheid van het MER. Daarbij bekijken zij of het rapport voldoet aan de wettelijke eisen, tegemoet komt aan de richtlijnen en of het geen onjuistheden bevat. Het Ontwerp dijkverbeteringsplan, de Projectnota/MER, de vergunningaanvragen en de ontwerpbesluiten worden binnen 8 weken gepubliceerd en daarna gedurende zes weken ter inzage gelegd. Een ieder kan zijn/haar zienswijze op het Ontwerp dijkverbeteringsplan en de Projectnota/MER kenbaar maken bij de provincie Zuid Holland. Reacties op het ontwerpplan en de ontwerpvergunningen worden eveneens gericht aan de Provincie Zuid Holland.

De Commissie m.e.r. en de wettelijke adviseurs brengen uiterlijk 5 weken na het einde van de ter inzage legging en rekening houdend met de ingebrachte zienswijzen aan Gedeputeerde Staten een toetsingsadvies uit over het MER. Indien de Commissie m.e.r. meent een negatief toetsingsadvies te moeten geven of heeft uitgebracht dient het Waterschap binnen een afgesproken termijn (na overleg met de Commissie m.e.r.) een aanvulling op de Projectnota/MER te leveren (na overleg met het Bevoegd Gezag en de Commissie m.e.r.).

De uitgebrachte adviezen en de ingebrachte zienswijzen worden door het waterschap betrokken bij de vaststelling van het dijkverbeteringsplan. Na vaststelling wordt dit plan ter goedkeuring aangeboden aan Gedeputeerde Staten van Zuid Holland.

E. Besluitvorming Dijkverbeteringsplan

Vaststelling Plan door het Waterschap

De naar aanleiding van de inspraak ontvangen zienswijzen voor het ontwerpplan worden beoordeeld door het Waterschap en beantwoord in een Nota van Beantwoording. Het ontwerp dijkverbeteringsplan wordt zonodig aangepast. Binnen 12 weken na het einde van de terinzagelegging wordt het plan vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland. Daarna wordt het vastgestelde plan inclusief nota van beantwoording onverwijld ter goedkeuring verzonden naar GS.

Goedkeuring plan

In dezelfde periode zenden de bestuursorganen die vergunningen moeten verlenen, de beschikkingen aan GS van Zuid Holland. GS nemen binnen 13 weken een besluit over de goedkeuring van het plan. Zijn zij het met het plan of onderdelen daarvan niet eens dan treden zij in overleg met het Waterschap. Leidt dat niet tot overeenstemming dan geven GS een bindende aanbeveling tot aanvulling of wijziging van het plan.

Onteigeningsprocedure

Als rivierdijken versterkt moeten worden, kan dit eigendomsrecht worden gevestigd door de benodigde gronden minnelijk te verwerven en door deze zo nodig te onteigenen op grond van de Wet op de waterkering en de onteigeningswet. De onteigeningsprocedure op grond van de Wet op de waterkering juncto de onteigeningswet valt uiteen in een administratief en een gerechtelijk deel. In deze fase kan, na de goedkeuring van het dijkversterkingsplan door GS, het Waterschap starten met de administratieve onteigening.

Vergunning verlenen

De bestuursorganen die in verband met de dijkversterking vergunning moeten verlenen, worden verzocht dat te doen binnen een door GS vastgesteld termijn. Doen zij dat niet of niet tijdig dan kunnen GS in hun plaats de nodige besluiten nemen.

F. Bekendmaking

De goedkeuring van het vastgestelde plan en de definitieve uitvoeringsbesluiten worden door de GS van Provincie Zuid Holland bekend gemaakt. Zij stellen de publicatie op en verzenden de stukken naar verschillende belanghebbenden, de inzageplaatsen en overige betrokkenen. In de bekendmaking wordt de mogelijkheid om in beroep te gaan bij de Raad van State aangegeven. De goedkeuring van het vastgestelde plan en de definitieve uitvoeringsbesluiten worden ter inzage gelegd.

Ter inzage legging

De termijn van de terinzagelegging van de goedkeuring van het vastgestelde plan en de definitieve uitvoeringsbesluiten is 6 weken.

G. Beroep

Voor diegene die in een eerder stadium een zienswijze over de ontwerpen bij GS heeft ingediend bestaat de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen het besluit van het waterschap tot vaststelling van het dijkversterkingsplan, het goedkeuringsbesluit van GS en de besluiten van de overige bestuursorganen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De beroepstermijn begint met de bekendmaking van de besluiten en duurt zes weken. De afdeling Bestuursrechtspraak doet uitspraak binnen 12 weken na afloop van de zitting.

Realisatie

Op basis van het goedgekeurde dijkverbeteringsplan worden door de initiatiefnemer de bestekken voor de te realiseren werken opgesteld. Na goedkeuring van de bestekken door het bevoegd gezag worden de benodigde middelen voor de uitvoering beschikbaar gesteld. De initiatiefnemer verzorgt de uitbesteding en uitvoering van het werk. Een begeleidingsgroep wordt geformeerd om de uitvoering te begeleiden. Na oplevering van het werk is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van de dijk.

Evaluatie

Na uitvoering van het dijkverbeteringsplan verrichten Gedeputeerde Staten als bevoegd gezag in het kader van de m.e.r. een evaluatie en zorgen Gedeputeerde Staten voor bekendmaking van dit evaluatieverslag. Het evaluatieverslag geeft de waargenomen gevolgen voor het milieu weer en geeft een beoordeling van die gevolgen.

Bijlage 6 Gebruikte afkortingen en begrippenlijst

Afkortingen

Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
BBGP	Basismodel beheersing grote projecten
CDH	College van Dijkgraaf en Heemraden
Cie m.e.r.	Commissie milieueffectrapportage
GS	Gedeputeerde Staten
HR 2006	Hydraulische Randvoorwaarden 2006
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IPM	Integraal projectmanagementmodel
KvK	Kamer van Koophandel
LNC	Landschap, Natuur en Cultuurhistorie
LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MER	Milieu effect rapportage
MMA	Meest milieuvriendelijke alternatief
NHWL	Nieuwe Hollandse Waterlinie
PDR	Programmadirectie ruimte voor de rivier
PKB	Planologische kernbeslissing
PRI	Projectraming infrastructuur
RISMAN	Risicomanagement-systematiek
RvR	Ruimte voor de Rivier
RWS	Rijkswaterstaat
SNIP	Spelregels natte infrastructuur projecten
V&W	Verkeer en Waterstaat
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WBB	Wet bodembescherming
WSRL	Waterschap Rivierenland
WVO	Wet verontreiniging Oppervlaktewateren
WV21	Waterveiligheid 21e Eeuw
WWK	Wet op de waterkering

Begrippen

Artikel 1.3 Awb	1. Onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. 2. Onder beschikking wordt verstaan: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan. 3. Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen. 4. Onder beleidsregel wordt verstaan: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan.
Basisregistratie	Achtergronddocument bij de PKB waarin nadere technische details genoemd staan
Beheer	Geheel van activiteiten dat noodzakelijk is om te waarborgen dat de functies van de waterkering blijven voldoen aan de daarvoor vastgestelde eisen en normen

Bestuursovereenkomst	Overeenkomst tussen de Bestuursorganen waarin en zakelijke afspraak wordt gemaakt omtrent een project
Bevoegd Gezag	Het op grond van de wet bevoegde bestuursorgaan
Commissie m.e.r.	De landelijke commissie voor de milieu-effectrapportage
Dijk	Waterkerend grondlichaam
Dijkverbeteringsplan	Plan voor de verbetering van een dijk, waarin een aantal aspecten zoals ontwerp, beheer en onderhoud, etc. aan de orde moeten komen
Hoogwaterbeschermingsprogramma	Rijkssubsidieprogramma voor de verbetering van dijken
Hydraulische Randvoorwaarden 2006	Maatgevende waterstanden die elke 5 jaar op grond van de Wet op de waterkering worden vastgesteld
Kritieke pad	De reeks van taken die, als ze vertraagd worden, de einddatum van het project uitstellen.
Leidraad Rivieren	De Leidraad Rivieren geeft aanbevelingen voor het ontwerpen, aanleggen en beheren van rivierdijken en rivierverruimende maatregelen. en vervangt de voormalige TAW leidraden. De leidraad is in de eerste plaats bedoeld voor beheerders van de grote rivieren, beheerders van de primaire waterkeringen langs de rivieren en partijen die initiatieven willen ontplooiën voor herinrichting van het rivierengebied. De rivierbeheerder is Rijkswaterstaat. De waterkeringbeheerders zijn meestal de waterschappen en in enkele gevallen Rijkswaterstaat.
LNC-effecten	Effecten op Landschap, Natuur en Cultuurhistorische elementen
MHW	Berekende hoogste waterstand aan het einde van de planperiode met een gemiddelde overschrijdingskans per jaar waarop de waterkering moet zijn berekend
Plan voor Beheer en Onderhoud	Plan dat gericht is op activiteiten om te waarborgen dat de functies van de waterkering blijven voldoen aan de daarvoor vastgestelde eisen en normen
Plangebied	Het gebied waarop de maatregel betrekking heeft
Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier	Landelijk besluit van de Tweede Kamer dat genomen is om de veiligheid tegen hoogwater op de grote rivieren te waarborgen
Planstudiefase	De fase waarin alternatieven en een voorkeursvariant planmatig worden onderzocht als voorbereiding op een bepaald werk of ingreep
PPI-planning	Probabilistische planning op basis van tijdsgebonden risicoplaning
Programma van Eisen	Een opsomming van de relevante eisen die gelden voor de uitvoering van een werk
Projectdefinitie	In de projectdefinitie worden de doelstellingen, de uitgangspunten, de resultaten, de eisen en randvoorwaarden en de scope van het project behandeld.
Projectnota/MER	De uitwerking van het projectontwerp en het daaraan gekoppelde milieu-effectrapport
Q-team	Landelijk opererend team van landschapsspecialisten, die rechtstreeks advies uitbrengen aan de initiatiefnemer én de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat op het gebied van Ruimtelijke Kwaliteit.
Risicoanalyse	Analyse van de mogelijke risico's

Robuust	Rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden, zodat het uitgevoerde ontwerp tijdens de planperiode blijft functioneren zonder dat ingrijpende en kostbare aanpassingen noodzakelijk zijn en dat het ontwerp uitbreidbaar is indien dat economisch verantwoord is.
Ruimtelijk Kwaliteitskader	Een toetsings- en beoordelingskader voor de Ruimtelijke Kwaliteit
(Het verbeteren van) Ruimtelijke Kwaliteit	Het streven naar een aantrekkelijke leefomgeving, nu en in de toekomst. Vaak geconcretiseerd door de resultante van de gebruikswaarde, de toekomstwaarde en de belevingswaarde van een bepaald gebied of streek
Scope	"Scope" is een term waarmee de aard, omvang en beperkingen van een project worden aangeduid. Met de scope wordt bepaald wat het project wel en niet is en wat het project wel en niet moet bewerkstelligen.
SSK-raming	Standaard Systematiek voor Kostenraming Hier worden de volgende eisen aan gesteld: Duidelijke scope, Uniforme ramingstructuur, Volledigheid, Onderbouwing, Prijspeil, Actualiteit, Trefzekerheid, Risico's, Compleet en toegankelijk dossier en Collegiale Toets.
Startnotitie/MER	Wettelijk vereist startdocument ten behoeve van de MER-procedure
Vastgoedverwervingsplan	Een plan waarin de voor het project noodzakelijke verwerving van het vastgoed staat behandeld
Voorkeursalternatief	Het alternatief dat in de MER-procedure geselecteerd wordt uit te werken tot een projectontwerp
Waterwet	Naar verwachting zullen de Waterwet, inclusief uitvoeringsregeling en invoeringswet, medio 2009 in werking treden. De Waterwet regelt straks het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. De Waterwet vervangt de bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland: